

ספר חקיקה לבחינת הלשכה

דיני ירושה

מהדורה 2024

בית הספר רייסמן
בית הספר האינטרנטי הראשון להכנה לבחינות הלשכה

ספר חקיקה בדין המהותי - דיני ירושה

תוכן עניינים

2	חוק הירושה, תשכ"ה-1965
22	תקנות הירושה, תשנ"ח-1998

חוק הירושה, תשכ"ה-1965

פרק ראשון: הוראות כלליות

1. במות אדם עובר עזבונו ליורשיו.
2. היורשים הם יורשים על פי דין או זוכים על פי צוואה; הירושה היא על פי דין זולת במידה שהיא על פי צוואה.
3. (א) כל מי שהיה בחיים במות המוריש כשר לרשת אותו.
(ב) מי שנולד תוך 300 יום לאחר מות המוריש, דינו כדין מי שהיה בחיים במות המוריש, זולת אם הוכח שהורתו היתה אחרי כן.
- (ג) לענין זכויות הירושה של ילד אין נפקא מינה אם בשעת לידתו היו הוריו נשואים זה לזה, ואם לא.
4. תאגיד כשר לרשת אם במות המוריש היה כשר לזכות בנכסים או אם נעשה כשר לזכות בנכסים תוך שנה ממתן צו קיום הצוואה; בית המשפט רשאי להאריך תקופה זו בשנה נוספת.
5. (א) אלה פסולים לרשת את המוריש:

הירושה
היורשים

כשרות לרשת:
בני-אדם

כשרות לרשת:
תאגידים

פסולות לרשת

- (1) מי שהורשע על שגרם במתכוון למותו של המוריש או שניסה לגרום למותו;
- (2) מי שהורשע על שהעלים או שהשמיד את צוואתו האחרונה של המוריש, או שזייף אותה, או שתבע על פי צוואה מזוייפת.
- (ב) מי שהורשע על שניסה לגרום למות המוריש והמוריש מחל לו, בכתב או על ידי עשיית צוואה לטובתו, חוזר ונעשה כשר לרשת את המוריש.
6. (א) לאחר מות המוריש וכל עוד לא חולק העזבון רשאי יורש, בהודעה בכתב לרשם לעניני ירושה, או לבית המשפט כאשר הענין הועבר אליו לפי סעיף 67א, להסתלק מחלקו בעזבון, כולו או מקצתו או ממנה שהוא זכאי לה על פי צוואה, כולה או מקצתה.
- (ב) מי שהסתלק מחלקו בעזבון, רואים אותו במידה שהסתלק כאילו לא היה יורש מלכתחילה; אין הסתלקות לטובת אדם אחר, אלא לטובת בן-זוגו, ילדו או אחיו של המוריש.
- (ג) הסתלקות של קטין ושל מי שהוכרז פסול-דין טעונה אישור בית המשפט.
- (ד) הסתלקות על תנאי - בטלה.
- (ה) בחוק זה, "רשם לעניני ירושה" - כמשמעותו בסעיף 65א.

הסתלקות היורש
מזכותו בעזבון
(תיקון מס' 7)
תשמ"ה-1985
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

עסקאות אחרות
בזכות היורש

7. (א) לאחר מות המוריש וכל עוד לא חולק העזבון רשאי יורש, בהסכם שבכתב, להעביר או לשעבד את חלקו בעזבון, כולו או מקצתו, ורשאים נושי היורש לעקל חלקו בעזבון.
- (ב) העברה ושעבוד כאמור מצד קטין ומצד מי שהוכרז פסול-דין טעונים אישור בית המשפט.
- (ג) העברה, שעבוד או עיקול כאמור אינם מקנים זכויות אלא כדי המגיע ליורש בחלוקת העזבון; הם שוללים מן היורש את הזכות להסתלק מחלקו בעזבון.
- (ד) זכותו של יורש בנכס מסויים מנכסי העזבון אינה ניתנת להעברה, לשעבוד או לעיקול כל עוד לא חולק העזבון.
8. (א) הסכם בדבר ירושתו של אדם וויתור על ירושתו שנעשו בחייו של אותו אדם - בטלים.
- (ב) מתנה שאדם נותן על מנת שתוקנה למקבל רק לאחר מותו של הנותן, אינה בת-תוקף אלא אם נעשתה בצוואה לפי הוראות חוק זה.
- 8א. (א) בני זוג רשאים לערוך צוואות מתוך הסתמכות של בן הזוג האחד על צוואת בן הזוג האחר; צוואות כאמור יכולות להיעשות בין אם הזוכה על פי כל אחת מהצוואות הוא בן הזוג ובין אם הוא גורם שלישי, בין בשני מסמכים שנערכו באותה עת ובין במסמך אחד (בסעיף זה - צוואות הדדיות).

עסקאות בירושה
עתידה

צוואות הדדיות
(תיקון מס' 12)
תשס"ה-2005

(ב) לביטול צוואה הדדית לא יהיה תוקף אלא אם כן יתקיים אחד מאלה:

- (1) בחייהם של שני בני הזוג - המצווה המבקש לבטל את צוואתו ימסור הודעה בכתב על ביטול הצוואה למצווה השני; נמסרה הודעה כאמור, בטלות הצוואות ההדדיות של שני המצווים;
- (2) לאחר מות אחד מבני הזוג -

(א) כל עוד לא חולק העיזבון - בן הזוג שנותר בחיים ומבקש לבטל את צוואתו יסתלק שלא לטובתו, לטובת ילדו או לטובת אחיו של המוריש, מכל מנה או מכל חלק בעיזבון שהוא אמור לקבל לפי הצוואה ההדדית של המצווה שמת;

(ב) לאחר חלוקת העיזבון - בן הזוג שנותר בחיים ומבקש לבטל את צוואתו

ישיב את כל שירש לפי הצוואה ההדדית לעיזבון, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה – ישיב את שווי המנה או החלק בעיזבון שירש;
(ג) הוראות סעיף קטן (ב) יחולו אם אין בצוואות ההדדיות הוראה אחרת, ואולם הוראה השוללת לחלוטין את הזכות לבטל את הצוואה בחיי שני בני הזוג – בטלה.

ת"ט תשס"ו-2005

9. (א) מתו שניים או יותר ולא נקבע מי מהם מת תחילה, יהיו הזכויות בעיזבון של כל אחד מהם לפי כללים אלה:

שניים שמתו כאחד

(1) היה אחד התובעים יורש-ודאי ותובע אחר היה יורש-ספק, עדיף התובע שהוא יורש-ודאי;

(2) היו שני התובעים יורש-ספק, עדיף התובע שהוא בן-זוג או קרובו של המוריש שאת עיזבונו מחלקים;

(3) בין תובעים אחדים באותה דרגת עדיפות יחולק העיזבון, באין צוואה, לפי כללי החלוקה שבירושה על פי דין.

(ב) בסעיף זה, "יורש-ודאי" – מי שהיה יורש בין אם האחד ובין אם האחר מת תחילה; "יורש-ספק" – מי שהיה יורש רק אם אחד מהם מת תחילה.

פרק שני: ירושה על פי דין

10. יורשים על פי דין הם:

יורשים מבני המשפחה

(1) מי שהיה במות המוריש בן-זוג;

(2) ילדי המוריש וצאצאיהם, הוריו וצאצאיהם, הורי הוריו וצאצאיהם (בחוק זה – קרובי המוריש).

זכויות הירושה שלהם יהיו לפי האמור בפרק זה.

11. (א) בן-זוגו של המוריש נוטל את המיטלטלין כולל מכונית נוסעים השייכים, לפי המקובל ולפי הנסיבות, למשק הבית המשותף, ונוטל משאר העיזבון –

זכות הירושה של בן זוג
(תיקון מס' 4)
תשל"ו-1976
(תיקון מס' 7)
תשמ"ה-1985

(1) אם הניח המוריש ילדים או צאצאיהם או הורים – חצי;

(2) אם הניח המוריש אחים או צאצאיהם או הורי הורים – שני שלישים, ובלבד שאם ערב מותו של המוריש היה בן הזוג נשוי לו שלוש שנים או יותר וגר עמו אותה שעה בדירה הכלולה, כולה או חלקה, בעיזבון, יטול בן-הזוג את כל חלקו של המוריש בדירה האמורה, ושני שלישים מהנותר משאר העיזבון;

(ב) אם לא הניח המוריש קרוב מן המנויים בסעיף קטן (א), יורש בן הזוג את העיזבון כולו.

(תיקון מס' 7)
תשמ"ה-1985

(ג) המגיע לבן-זוג על-פי עילה הנובעת מקשר האישות, ובכלל זה מה שאשה מקבלת על פי כתובה, ינוכה מחלקו בעיזבון; הוראה זו לא תחול על מה שמגיע לבן-זוג לפי חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973, או לפי הסכם ממון כמשמעותו באותו חוק, ואינה באה לפגוע בזכותו של בן-זוג לקבל מן העיזבון מה שהמוריש קיבל לרגל הנישואין על מנת להחזיר כשיפקעו.

(תיקון מס' 2)
תשל"ג-1973

12. ילדי המוריש קודמים להוריו, הוריו קודמים להורי הוריו.

סדר העדיפות בין קרובי המוריש
(תיקון מס' 3)
תשל"ו-1976

13. ילדי המוריש חולקים ביניהם בשווה, וכן חולקים הורי המוריש ביניהם והורי הוריו ביניהם.

החלקים בעיזבון

14. (א) ילדו של מוריש שמת לפניו והשאיר ילדים, הילדים יורשים במקומו, ועל דרך זו יורשים ילדים של כל אחד מקרובי המוריש שמת לפניו; הוראות אלה לא יחולו כאשר המוריש הניח בן זוג וכן הורים או הורי הורים כאמור בסעיף 11(א), או אחד מאלה.

חלפיו של יורש
(תיקון מס' 7)
תשמ"ה-1985

(ב) ילדים היורשים לפי סעיף קטן (א) חולקים ביניהם בשווה מה שירשו בדרך זו.

15. מי שנמצא פסול לרשת או שהסתלק מחלקו בעיזבון שלא לטובת בן-זוגו, ילדו או אחיו של המוריש, חלקו מתווסף לשאר היורשים על פי חלקיהם.

יורש פסול ויורש שהסתלק
(תיקון מס' 7)
תשמ"ה-1985

16. (א) מי שאומץ כדין יורש את מאמצו כאילו היה ילדו, וכן יורשים את המאמץ צאצאי המאומץ; המאמץ יורש את המאומץ כאילו היה הורהו.

ירוש מכות אימוץ
(תיקון מס' 13)
תשמ"ב-2012
(תיקון מס' 13)
תשמ"ב-2012

(ב) המאומץ וצאצאיו זוכים על פי דין בעיזבונו של קרובי המאמץ כאילו היו יורשים, וקרובי המאמץ זוכים על פי דין בעיזבונו של המאומץ כאילו היו יורשים.

(ג) המאומץ וצאצאיו יורשים את קרובי המאומץ, אולם הורי המאומץ והורי הוריו וצאצאיהם אינם יורשים את המאומץ.

17. (א) באין יורש לפי הסעיפים 10 עד 16, תירש המדינה כיורשת על פי דין.

זכות הירושה של המדינה

(ב) מה שירשה המדינה לפי סעיף זה ישמש למטרות חינוך, מדע, בריאות וסעד, אולם רשאי שר האוצר להעניק מנכסי העזבון או לשלם, בתחום שווים של נכסי העזבון שהגיעו לידי המדינה אחרי סילוק חובות העזבון, תשלום חד-פעמי או תשלומים חוזרים –

- (1) לאדם שעבר מות המוריש היה מחסורו על המוריש;
- (2) לאדם או לתאגיד שעבר מות המוריש היה מחסורו של המוריש עליו;
- (3) לבן-משפחתו של המוריש או של בן-זוגו שאינו מיוורשו על פי דין.

פרק שלישי: ירושה על פי צוואה

סימן א': צורת הצוואה

18. צוואה נעשית בכתב יד, בעדים, בפני רשות או בעל-פה.
19. צוואה בכתב יד תיכתב כולה ביד המצווה, תישא תאריך כתוב בידו ותיחתם בידו.
20. צוואה בעדים תהיה בכתב, תצוין בתאריך ותיחתם ביד המצווה בפני שני עדים לאחר שהצהיר בפניהם שזו צוואתו; העדים יאשרו באותו מעמד בחתימת ידם על פני הצוואה שהמצווה הצהיר וחתם כאמור.
21. (א) מי שעשה צוואה בכתב יד או בעדים רשאי להפקידה אצל רשם לעניני ירושה; ההפקדה תהיה במסירת הצוואה על ידי המצווה עצמו לרשם לעניני ירושה.
- (ב) צוואה שהופקדה ונשמרה בפקדון לפי סעיף זה עד מותו של המצווה תהיה ראייה לכאורה שהאדם הנקוב בה כמצווה עשה את הצוואה ושנעשתה לכל המאוחר ביום ההפקדה.
- (ג) אין בסעיף זה כדי לגרוע מזכותו של המצווה לקבל בחזרה בכל עת צוואה שהפקיד.

צורות הצוואה
צוואה בכתב יד
צוואה בעדים

הפקדת צוואה
(תיקון מס' 8)
תשנ"ה-1995
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

22. (א) צוואה בפני רשות תיעשה על ידי המצווה באמירת דברי הצוואה בעל-פה בפני שופט, רשם של בית משפט או רשם לעניני ירושה, או בפני חבר של בית דין דתי, כמשמעותו בסעיף 155, או בהגשת דברי הצוואה בכתב, על ידי המצווה עצמו, לידי שופט או רשם של בית משפט, רשם לעניני ירושה או חבר בית דין דתי כאמור.
- (ב) דברי הצוואה כפי שנרשמו על ידי השופט, הרשם של בית המשפט, הרשם לעניני ירושה או חבר בית הדין הדתי או כפי שהוגשו לידו, ייקראו בפני המצווה, הוא יצהיר שזו צוואתו, והשופט, הרשם של בית המשפט, הרשם לעניני ירושה או חבר בית הדין הדתי יאשר בחתימתו על פני הצוואה שהיא נקראה ושהמצווה הצהיר כאמור.
- (ג) נכתבה הצוואה בלשון שהמצווה אינו שומע, תיקרא בפניו בתרגום ללשון שהוא שומע, והמתרגם יאשר זאת על פני הצוואה.
- (ד) במקום קריאת הצוואה או תרגומה בפני המצווה יכולה לבוא קריאתה או קריאת תרגומה על ידי המצווה עצמו.
- (ה) צוואה שנעשתה בפני רשות מותר להפקידה אצל רשם לעניני ירושה.

צוואה בפני רשות
(תיקון מס' 8)
תשנ"ה-1995
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998
(תיקון מס' 16)
תשע"ח-2018

- (ו) צוואה בפני רשות תהיה ראייה לכאורה שהאדם הנקוב בה כמצווה עשה את הצוואה ושנעשתה ביום ובמקום הנקובים בה כיום העשייה ומקומה.
- (ז) לענין סעיף זה, דין נוטריון כדין שופט.

(תיקון מס' 8)
תשנ"ה-1995
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

(תיקון מס' 5)
תשל"ו-1976

23. (א) שכיב מרע וכן מי שרואה עצמו, בנסיבות המצדיקות זאת, מול פני המוות, רשאי לצוות בעל-פה בפני שני עדים השומעים לשונו.
- (ב) דברי המצווה, בציון היום והנסיבות לעשיית הצוואה, יירשמו בזכרון דברים שייחתם בידי שני העדים ויופקד על ידיהם אצל רשם לעניני ירושה; רישום, חתימה והפקדה כאמור ייעשו ככל האפשר בסמוך לאחר שניתן לעשותם.
- (ג) צוואה בעל-פה בטלה כעבור חודש ימים לאחר שחלפו הנסיבות שהצדיקו עשייתה והמצווה עודנו בחיים.

צוואה בעל-פה

(תיקון מס' 8)
תשנ"ה-1995
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

24. קטין ומי שהוכרז פסול-דין אינם כשרים להיות עדים לעשיית צוואה לפי סימן זה.
25. (א) התקיימו מרכיבי היסוד בצוואה, ולא היה לרשם לעניני ירושה או לבית המשפט, לפי הענין, ספק כי היא משקפת את רצונו החופשי והאמיתי של המצווה, רשאי הוא, בהחלטה מנומקת, לקיימה אם אף נפל פגם בפרט מן הפרטים או בהליך מן ההליכים המפורטים בסעיפים 19, 20, 22 או 23 או בכשרות העדים, או בהעדר פרט מן הפרטים או הליך מן ההליכים כאמור.

פסלות עדים
קיום צוואה על אף פגם או חסר בצורתה
(תיקון מס' 11)
תשס"ד-2004
(תיקון מס' 18)
תשפ"ג-2023

(ב) בסעיף זה "מרכיבי היסוד בצוואה" הם:

- (1) בצוואה בכתב יד כאמור בסעיף 19 הצוואה כולה כתובה בכתב ידו של המצווה;

- (2) בצוואה בעדים כאמור בסעיף 20 – הצוואה בכתב והמצווה הביאה בפני שני עדים;
(3) בצוואה בפני רשות כאמור בסעיף 22 – הצוואה נאמרה בפני רשות או הוגשה לרשות, על ידי המצווה עצמו;
(4) בצוואה בעל פה כאמור בסעיף 23 – הצוואה נאמרה על ידי המצווה עצמו בפני שני עדים השומעים את לשונו בעת שהיה שכיב מרע או בעת שראה את עצמו, בנסיבות המצדיקות זאת, מול פני המוות.

סימן ב': תוקף הצוואה

26. צוואה שנעשתה על ידי קטין או על ידי מי שהוכרז פסול-דין או שנעשתה בשעה שהמצווה לא ידע להבחין בטיבה של צוואה - בטלה.
27. (א) התחייבות לעשות צוואה, לשנותה או לבטלה או שלא לעשות אחת מאלה - אינה תופסת.
(ב) הוראת צוואה השוללת או מגבילה את זכות המצווה לשנות את הצוואה או לבטלה - בטלה.
28. (א) אין צוואה נעשית אלא על ידי המצווה עצמו.
(ב) הוראת צוואה התולה תקפה ברצונו של אדם שאינו המצווה - בטלה.
29. אין המצווה יכול למסור לאחר את קביעת האדם שיזכה מן העזבון או את קביעת החלק היחסי או המנה שאדם יזכה בהם; אולם אם ציין המצווה בצוואה אנשים שמתוכם יש לבחור זוכה, או ציין נכסים שמתוכם יש לבחור מנה, רשאי לבחור מי שהמצווה קבעו לכך בצוואתו; ואם לא קבע המצווה, או שקבע והבחירה לא נעשתה תוך זמן סביר, יבחר בית המשפט או אדם שיקבע בית המשפט.
30. (א) הוראת צוואה שנעשתה מחמת אונס, איום, השפעה בלתי הוגנת, תחבולה או תרמית - בטלה.
(ב) הוראת צוואה שנעשתה מחמת טעות - אם אפשר לקבוע בבירור מה היה המצווה מורה בצוואתו אילמלא הטעות, יתקן בית המשפט לפי זה את דברי הצוואה; אם אי-אפשר לעשות כן - בטלה הוראת הצוואה.
31. עברה שנה מהיום שהאונס, האיום, ההשפעה הבלתי הוגנת או התחבולה חדלו לפעול על המצווה, או מהיום שנודע למצווה על התרמית או הטעות, והיה בידי המצווה לבטל את הצוואה ולא עשה כן, לא יהיה עוד באותו פגם כדי ביטול הוראת הצוואה או תיקונה.
32. נפלה בצוואה טעות סופר או טעות בתיאורו של אדם או של נכס, בתאריך, במספר, בחשבון או כיוצא באלה, ואפשר לקבוע בבירור את כוונתו האמיתית של המצווה, יתקן את הטעות הרשם לענייני ירושה, או בית המשפט כאשר הענין הועבר אליו לפי סעיף 67א.
33. הוראת צוואה שאין לראות מתוכה למי ציווה המצווה או מה ציווה או שאין להבין משמעותה - בטלה.
34. הוראת צוואה שביצועה בלתי חוקי, בלתי מוסרי או בלתי אפשרי - בטלה.
35. הוראת צוואה, פרט לצוואה בעל-פה, המזכה את מי שערך אותה או היה עד לעשייתה או לקח באופן אחר חלק בעריכתה, והוראת צוואה המזכה בן-זוגו של אחד מאלה - בטלה.
36. (א) המצווה רשאי לבטל צוואתו, אם על ידי ביטול במפורש באחת הצורות לעשיית צוואה, ואם על ידי השמדת הצוואה; השמיד המצווה את הצוואה, חזקה עליו שהתכוון בכך לבטלה.
(ב) צוואה חדשה, אף אם אין בה ביטול מפורש של צוואה קודמת, רואים אותה כמבטלת את הקודמת במידה שהוראות הצוואה החדשה סותרות את הוראות הצוואה הקודמת, זולת אם אין בצוואה החדשה אלא הוספה על האמור בצוואה הקודמת.
37. לענין סימן זה "הוראת צוואה" - גם הצוואה כולה, חלק ממנה ותנאי מתנאיה במשמע.
38. (א) נקבע בצוואה דבר בלתי חוקי, בלתי מוסרי או בלתי אפשרי כתנאי לזכייה או כחוב לפי סעיף 45, בטל התנאי או החוב, ואין בכך כדי לבטל את הזכייה שהיתה מותנית או שהחוב היה מוטל עליה.
(ב) בטלים חלק, הוראה או תנאי של צוואה שלא כאמור בסעיף קטן (א) אין בכך כדי לבטל שאר חלקיה, הוראותיה או תנאיה אלא במידה שנראה לבית המשפט שהם קשורים קשר בל ינתק במה שבטל או שהמצווה לא היה רוצה בהם בלעדיו.
39. אין לתבוע זכויות על פי צוואה ואין להיזקק לה כצוואה אלא אם ניתן עליה צו קיום לפי הוראות הפרק החמישי.

כשרות לצוות

חופש לצוות

הצוואה מעשה אישי

מסירת קביעה וסמכות בחירה

אונס איום וכו'

אי-ביטול של צוואה פגומה

טעות סופר וכו' (תיקון מס' 9) תשנ"ח-1998

צוואה סתומה וכו'

צוואה בלתי חוקית צוואה לטובת עדים

ביטול על ידי המצווה

תחולה ביטול מקצת הצוואה

הצורך בצו קיום צוואה

נושא הצוואה	סימן ג': הוראות הצוואה 40. אדם רשאי לצוות לאחד או לאחדים – (1) כל עזבונו או חלק יחסי מכל עזבונו; (2) נכס מנכסי עזבונו או טובת הנאה מעזבונו (בחוק זה - מנה).
יורש במקום יורש (תיקון מס' 7) תשמ"ה-1985	41. (א) המצווה רשאי לצוות לשניים על מנת שיזכה השני אם לא זכה הראשון; השני יזכה אם מת הראשון לפני המצווה או שנמצא פסול לרשת או שהסתלק מן המגיע לו שלא לטובת בן-זוגו, ילדו או אחיו של המוריש. (ב) זכה השני, דינו כדין מי שהמצווה ציווה לו לכתחילה. (ג) על דרך זו רשאי המצווה לצוות גם ליותר משניים.
יורש אחר יורש	42. (א) המצווה רשאי לצוות לשניים על מנת שיזכה השני אחרי זוכה הראשון; השני יזכה במות הראשון או בהתקיים התנאי או בהגיע המועד שנקבע לכך בצוואה, הכל לפי המוקדם יותר. (ב) הראשון רשאי לעשות במה שקיבל כבתוך שלו, והשני לא יזכה אלא במה ששייר הראשון; אולם אין הראשון יכול לגרוע מזכותו של השני על ידי צוואה. (ג) השני יזכה אם היה כשר לרשת את המצווה בשעת זכייתו, אף אם לא היה כשר לכך במות המצווה; מת השני לפני שעת זכייתו או שנמצא פסול לרשת או שהסתלק מן המגיע לו, הוראת הצוואה לטובתו מתבטלת. (ד) הוראת צוואה על דרך זו ליותר משניים - בטלה, זולת הוראה לטובתו של מי שהיה בחיים בשעת עשיית הצוואה.
יורש על תנאי דוחה	43. (א) המצווה רשאי לצוות שיורש יזכה בהתקיים תנאי או בהגיע מועד. (ב) לא נתקיים התנאי או לא הגיע המועד לפני מות המצווה יתנהל העזבון על ידי מנהל עזבון עד שיתקיים התנאי או שיגיע המועד או עד שיתברר שהתנאי לא יוכל עוד להתקיים; והוא הדין כשציווה המצווה לתאגיד שעדיין אינו כשר לרשת בהתאם לסעיף 4. (ג) לא קבע המצווה מי יזכה אם יתברר שהתנאי לא יוכל עוד להתקיים, יזכו היורשים על פי דין.
יורש על תנאי מפסיק	44. (א) המצווה רשאי לצוות שיורש יחדל מלזכות בהתקיים תנאי או בהגיע מועד. (ב) לא קבע המצווה מי יזכה בהתקיים התנאי או בהגיע המועד, יזכו יורשיו על פי דין כיורשים אחרי אותו יורש בהתאם להוראות סעיף 42.
חיובי יורש	45. המצווה רשאי להורות בצוואתו דבר שיורש יהיה חייב לעשותו, או להימנע מעשותו, במה שקיבל מן העזבון; מילוי של חיוב כזה יכול לדרוש כל מי שמעונין במילוי, ואם היה בדבר ענין לציבור - גם היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו.
צוואה וירושה על פי דין	46. ציווה המצווה חלק יחסי מכל עזבונו לאחד מיורשיו על פי דין, יבוא חלק זה במקום המגיע לאותו יורש על פי דין ולא בנוסף לכך.
מנה וחלק בעזבון	47. ציווה המצווה מנה למי שיורש על פי דין או למי שזוכה בחלק יחסי מכל העזבון על פי הצוואה, תבוא המנה בנוסף על החלק בעזבון ולא במקומו.
יורשים שלא נקבעו חלקיהם וזו שמת לפני המוריש (תיקון מס' 7) תשמ"ה-1985	48. ציווה המצווה לאחדים ולא קבע חלקיהם, יחלקו בשווה. 49. זוכה על פי צוואה שמת לפני המצווה, ולא קבע המצווה אדם אחר שיזכה במקומו - אם בשעת מות המצווה נשארו צאצאים של אותו זוכה, יזכו הם לפי כללי החלוקה שבירושה על פי דין; בכל מקרה אחר הוראת הצוואה לטובת אותו זוכה מתבטלת.
יורש פסול ויורש שהסתלק (תיקון מס' 7) תשמ"ה-1985	50. זוכה על פי צוואה שנמצא פסול לרשת או שהסתלק מן המגיע לו, שלא לטובת בן-זוגו, ילדו או אחיו של המוריש, ולא קבע המצווה אדם אחר שיזכה במקומו, הוראת הצוואה לטובתו מתבטלת.
מנה של נכס מסויים	51. (א) ציווה המצווה נכס מסויים, יזכה בו הזוכה כמות שהיה הנכס במות המצווה. (ב) אין הזוכה זכאי לדרוש מן היורשים האחרים סילוקו של שעבוד ששועבד בו הנכס על ידי המצווה. (ג) אין הזוכה זכאי לפיצוי מן היורשים האחרים אם במות המצווה לא היה הנכס בין נכסיו.
מנה של נכס בלתי מסוים להוראות הצוואה	(ד) פירות הנכס ויציאותיו עד מות המצווה הם לחשבון העזבון, מאז ואילך הם לחשבונו של הזוכה, זולת אם זכה בנכס במועד מאוחר יותר. 52. ציווה המצווה נכס בלתי מסויים, זכאי הזוכה לנכס מסוג בינוני. 53. הוראות הסעיפים 41 עד 52, פרט לסעיף 42 (ד), חלות במידה שאין בצוואה הוראות אחרות.

54. (א) מפרשים צוואה לפי אומד דעתו של המצווה כפי שהיא משתמעת מתוך הצוואה, ובמידה שאינה משתמעת מתוכה - כפי שהיא משתמעת מתוך הנסיבות.
(ב) צוואה הניתנת לפירושים שונים, הפירוש המקיים אותה עדיף על פירוש שלפיו היא בטלה.

פירוש הצוואה

(ג) צוואה יכול שתהיה בלשון מתנה, מחילה או הודאה או בכל לשון אחרת.
55. איש ואשה החיים חיי משפחה במשק בית משותף אך אינם נשואים זה לזה, ומת אחד מהם ובשעת מותו אף אחד מהם לא היה נשוי לאדם אחר, רואים את הנשאר בחיים כאילו המוריש ציווה לו מה שהנשאר בחיים היה מקבל בירושה על-פי דין אילו היו נשואים זה לזה, והוא כשאין הוראה אחרת, מפורשת או משתמעת, בצוואה שהשאיר המוריש.

מעין צוואה

פרק רביעי: מזונות מן העזבון

56. הניח המוריש בן-זוג, ילדים או הורים והם זקוקים למזונות, זכאים הם למזונות מן העזבון לפי הוראות פרק זה, בין בירושה על פי דין ובין בירושה על פי צוואה.
57. (א) הזכות למזונות היא -

הזכות למזונות

גדרי הזכות למזונות

- (1) לבן-זוגו של המוריש - כל זמן אלמנותו אולם רשאי בית המשפט לתת מענק חד-פעמי לאלמנת המוריש הנישאת שנית אם נראה לבית המשפט לעשות כן בנסיבות הענין ובשים לב לזכויות ילדי המוריש;
- (2) לילדי המוריש - עד גיל 18 לילד נכה - כל זמן נכותו, לילד שהוא חולה נפש - כל עוד הוא חולה נפש, ולילד עם מוגבלות שכלית-התפתחותית - כמשמעותו בחוק הסעד (טיפול באנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית), תשכ"ט-1969.
- (3) לילד בגיר של המוריש שבית המשפט ראה לפי הנסיבות שמן הראוי לקבוע לו מזונות - עד גיל 23.

(תיקון מס' 1)
תשכ"ט-1969
(תיקון מס' 15)
תשנ"ז-2017

- (4) להורי המוריש שהדאגה לפרנסתם היתה עליו ערב מותו - כל ימי חייהם.
- (ב) בן-זוג שערב מות המוריש נשללה ממנו זכותו לקבל מזונות ממנו, אינו זכאי למזונות מעזבונו.

(ג) איש ואשה החיים חיי משפחה במשק בית משותף אך אינם נשואים זה לזה, ומת אחד מהם ובשעת מותו אף אחד מהם לא היה נשוי לאדם אחר, זכאי הנשאר בחיים למזונות מן העזבון כאילו היו נשואים זה לזה.

(ד) ילד, לענין מזונות - לרבות ילד שנולד אחרי מות המוריש, ילד שלא מנישואין, ילד מאומץ, וכן נכד של המוריש שנתייתם לפני מות המוריש או שהדאגה לפרנסתו היתה על המוריש ערב מותו ואין הוריו יכולים לספק לו מזונותיו.

58. מזונות מן העזבון - לרבות הוצאות הכשרתו של הזכאי למשלח יד.

הוצאות הכשרה
לקביעת המזונות

59. בקביעת הזכות למזונות ומידתם יתחשב בית המשפט, בין השאר:

- (1) בשווי העזבון;
- (2) במה שהזכאי למזונות עשוי לקבל מן העזבון כיושר על פי דין או כזוכה על-פי צוואה;
- (3) ברמת החיים של המוריש ושל הזכאי למזונות כפי שהיתה ערב מות המוריש, ובשינוי שחל בצרכיו של הזכאי עקב מות המוריש;
- (4) ברכושו של הזכאי למזונות;
- (5) בהכנסתו של הזכאי למזונות מכל מקור שהוא, ובלבד שלגבי בן-זוגו של המוריש לא יתחשב בית המשפט בהכנסתו מעבודתו או ממשלח ידו אלא במידה שהכנסה כזאת שימשה גם ערב מות המוריש לפרנסת המשפחה או לפרנסת בן-הזוג;
- (6) במזונות שהזכאי יכול לקבל על-פי הסעיפים 2 או 3 לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט-1959;
- (7) לגבי בן-זוגו של המוריש - במה שמגיע לו על-פי עילה הנובעת מקשר האישות, לרבות מה שהאשה מקבלת על פי כתובה.

60. (א) בקשה לקביעת מזונות תוגש לבית המשפט לפני חלוקת העזבון; אולם בית המשפט רשאי להיזקק לבקשה שהוגשה תוך ששה חדשים לאחר חלוקת העזבון אם ראה שהנסיבות מצדיקות זאת.

בקשה לקביעת
המזונות

(ב) בית המשפט רשאי לפסוק מזונות למפרע החל ממות המוריש; וכן רשאי הוא לפסוק מזונות זמניים עד לגמר בירור הבקשה.
(ג) (בוטל).

(תיקון מס' 8)
תשנ"ה-1995

61. (א) בית המשפט יקבע את סיפוק המזונות בהקצבות חוזרות, אולם רשאי הוא לקבוע בתשלום חד-פעמי או מקצתו בצורה האחת ומקצתו בצורה האחרת, אם ראה שהנסיבות מצדיקות זאת.

דרכי סיפוק המזונות

(ב) בית המשפט רשאי לקבוע את הדרכים לסיפוק המזונות ובין השאר –

- (1) מי יספק את המזונות ולידי מי יסופקו;
- (2) הבטחת המזונות על ידי הפקדה, השקעה, ביטוח קצבה, שעבוד או באופן אחר.

(ג) בית המשפט רשאי להתנות את סיפוק המזונות בתנאים אם ראה שהנסיבות מצדיקות זאת.

(ד) נקבעו הקצבות חוזרות, רשאי כל צד, בכל עת, לבקש שינוי הדרכים או התנאים לסיפוקן או לבקש החלפתן בתשלום חד-פעמי.

62. (א) נקבעו מזונות, רשאי הזכאי למזונות לבקש הגדלתם ורשאים היורשים לבקש הקטנתם או ביטולם ולבקש החזרתו של תשלום חד-פעמי, כולו או מקצתו, הכל לפי הענין אם נתגלו עובדות שהיו קיימות בשעת קביעת המזונות ולא היו ידועות למבקש אותה שעה.

גילוי עובדות ושינוי נסיבות

(ב) נקבעו הקצבות חוזרות, רשאי הזכאי למזונות לבקש הגדלתן ורשאים היורשים לבקש הקטנתן או הפסקתן אם השתנו הנסיבות שהיו קיימות בשעת קביעתן, ובלבד שבקשה לפי סעיף קטן זה לא תוגש לבית המשפט לפני תום שנה מיום החלטתו הקודמת ושבית המשפט רשאי שלא להיזקק לשינוי בנסיבות שהמבקש יכול היה לצפות מראש בשעת הדיון הקודם.

(ג) אין לחייב יורש לפי סעיף זה בתשלום מזונות אלא כדי שוויו של מה שקיבל מן העזבון, ואם קיבל מנכסי העזבון בתום לב - כדי שוויו של מה שנשאר בידו; ואין לחייב זכאי למזונות בהחזרת תשלום חד-פעמי שקיבל, אלא כדי שוויו של מה שקיבל, ואם קיבל בתום לב - כדי שוויו של מה שנשאר בידו.

63. (א) לא היה בעזבון כדי סיפוק מזונות לכל הזכאים להם, רשאי בית המשפט לראות כחלק מן העזבון מה שנתן המוריש בלי תמורה נאותה תוך שנתיים לפני מותו, למעט מתנות ותרומות הניתנות לפי הנהוג בנסיבות הענין.

הרחבת העזבון לצרכי מזונות

(ב) בית המשפט רשאי לחייב את המקבל להחזיר לעזבון או לשלם מזונות כדי שוויו של מה שנשאר בידו בזמן מות המוריש, ואם קיבל שלא בתום לב - כדי שוויו של מה שקיבל.

(ג) המקבל רשאי להפחית את התמורה שנתן או שוויה ממה שעליו להחזיר או לשלם.

64. לא היה בעזבון כדי סיפוק המזונות לכל הזכאים להם, רשאי בית המשפט, לפי הנסיבות, לחלקם ביניהם או לפסוק מזונות לאלה הנראים לו כזקוקים להם ביותר.

סדר העדיפויות בין הזכאים

65. (א) הסכם בדבר מזונות לפי פרק זה וויתור עליהם, אם נעשו בחיי המוריש - בטלים, ואם נעשו אחרי מותו, טעונים אישור בית המשפט.

עסקאות בזכות למזונות

(ב) הוראת צוואה השוללת או מגבילה זכות למזונות לפי פרק זה - בטלה.

(ג) זכות למזונות לפי פרק זה אינה ניתנת להעברה, לשעבוד או לעיקול ואינה עוברת בירושה.

פרק חמישי: צו ירושה וצו קיום צוואה

65א. (א) האפוטרופוס הכללי, כמשמעותו בסעיף 2 לחוק האפוטרופוס הכללי, תשל"ח-1978, יהיה ממונה ארצי לעניני ירושה (להלן - הממונה הארצי), והמשנה לאפוטרופוס הכללי יהיה משנה לממונה הארצי.

ממונה ארצי ורשמים לעניני ירושה (תיקון מס' 0) תשנ"ח-1998

(ב) כל אחד מסגני האפוטרופוס הכללי, הכשיר להיות שופט של בית משפט שלום, יהיה רשם לעניני ירושה.

(ג) שר המשפטים רשאי למנות, נוסף על הרשמים לפי סעיף קטן (ב), עובד המדינה שהאפוטרופוס הכללי ממונה עליו, הכשיר להיות שופט של בית משפט שלום, לרשם לעניני ירושה.

(ד) שר המשפטים יקבע, בהודעה ברשומות, את אזורי פעולתם של הרשמים לעניני ירושה.

(ה) שמות סגני האפוטרופוס הכללי שהם רשמים לעניני ירושה לפי הוראות סעיף קטן (ב) ושמות הרשמים לעניני ירושה שמונו לפי סעיף קטן (ג) יפורסמו ברשומות.

66. (א) הרשם לעניני ירושה רשאי להצהיר על זכויות היורשים: בירושה על פי דין - על ידי צו ירושה; בירושה על פי צוואה - על ידי צו קיום צוואה (להלן - צו קיום).

הצהרה על זכויות היורשים (תיקון מס' 9) תשנ"ח-1998

(ב) ציווה המוריש חלק מנכסיו, יינתן על אותו חלק צו קיום, ועל הנותר - צו ירושה.

67. הוגשה בקשה לצו ירושה או לצו קיום, יודיע על כך הרשם לעניני ירושה ברבים ויקבע זמן מתאים שלא יפחת משבועיים להגשת התנגדויות; כל המעונין בדבר רשאי להגיש התנגדות

הגשת התנגדויות (תיקון מס' 9) תשנ"ח-1998

לרשם לענייני ירושה תוך הזמן שנקבע וכל עוד לא ניתן הצו.

67א. (א) על אף האמור בסעיף 66(א), בקשה לצו ירושה או לצו קיום שהוגשה לרשם לענייני ירושה תועבר לבית המשפט בכל אחד מאלה:

מתן צו ירושה וצו קיום על ידי בית המשפט (תיקון מס' 9) תשנ"ח-1998

- (1) הוגשה התנגדות לבקשה;
- (2) המדינה או מוסד ממוסדותיה הם צד לבקשה;
- (3) היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו ראו לנכון ליזום הליך לענין הבקשה או להצטרף להליך;
- (4) האפוטרופוס הכללי מייצג בבקשה אדם שהאפוטרופוס הכללי מנהל את רכושו או נעדר;
- (5) (נמחקה)
- (6) (נמחקה)
- (7) (נמחקה)

(תיקון מס' 18) תשפ"ג-2023

(8) הרשם לענייני ירושה ראה לנכון להעביר את הבקשה לבית המשפט.

(ב) בקשה שהדיון בה הועבר לבית המשפט לפי סעיף קטן (א), יראו אותה כתובענה לפי סעיף 1 לחוק בית המשפט לענייני משפחה, תשנ"ה-1995, ובית המשפט רשאי להצהיר על זכויות היורשים כאמור בסעיף 66.

(ג) נתן בית המשפט צו ירושה או צו קיום לפי סעיף זה, יועבר העתק הצו לרשם לענייני ירושה לשם רישום לפי סעיף 73ד.

68. (א) עובדת מותו של אדם וזמן מותו טעונים הוכחה בתעודת מוות או בהצהרת מוות, זולת אם התיר בית המשפט, או הרשם לענייני ירושה, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להוכיחם באופן אחר.

ראיות (תיקון מס' 9) תשנ"ח-1998 (תיקון מס' 18) תשפ"ג-2023

(ב) צוואה, למעט צוואה בעל-פה, טעונה הוכחה בהגשת המקור; הוכח שהמקור נשמד בדרך או בנסיבות שאין בהן כדי לבטל את הצוואה, או שאי-אפשר להגיש את המקור, רשאי בית המשפט או הרשם לענייני ירושה להתיר הוכחת הצוואה בהגשת העתק או באופן אחר; ואולם, היה המקור מחוץ לישראל ולא ניתן להגישו, וניתן צו קיום על ידי ערכאה שיפוטית או רשות מוסמכת מחוץ לישראל – לא תהיה הצוואה טעונה הוכחה בהגשת המקור לפי סעיף זה אם הוכח צו הקיום האמור בדרך של הוכחת תעודת חוץ לפי סעיף 30 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

69. (א) צו ירושה יצהיר על שמות היורשים ועל חלקו היחסי של כל אחד מהם בעזבונו. (ב) צו קיום יצהיר שהצוואה היא בת-תוקף חוץ מהוראותיה שבית המשפט מצא שהן בטלות.

תכנם של צו ירושה וצו קיום

70. (א) מת יורש אחרי מות המוריש ולפני מתן הצו, או שחל באותה תקופה שינוי אחר, יפרט הצו את הפרטים האמורים בסעיף 69 כמצבם בזמן מתן הצו.

שינויים לאחר מות המוריש

(ב) נתמנה מנהל עזבונו, יצויין הדבר בצו הירושה או בצו הקיום. 71. צו ירושה וצו קיום כוחם יפה כלפי כל העולם כל עוד לא תוקנו או בוטלו. 72. (א) נתן רשם לענייני ירושה או בית משפט צו ירושה או צו קיום, רשאי כל אחד מהם, לגבי צווים שנתן, לפי בקשת מעוניין בדבר, לתקנם או לבטלם על סמך עובדות או טענות שלא היו בפניו בזמן מתן הצו; ואולם ראה רשם לענייני ירושה שלא להיזקק לעובדה או לטענה שהמבקש יכול היה להביאה לפני מתן הצו, או שיכול היה להביאה לאחר מכן ולא עשה כן בהזדמנות הסבירה הראשונה, יעביר את הבקשה לבית המשפט.

כוחם של צו ירושה וצו קיום לתיקון או לבטול של צו ירושה ושל צו קיום (תיקון מס' 9) תשנ"ח-1998

(ב) תוקן או בוטל צו ירושה או צו קיום לפי הוראות סעיף קטן (א), יודיע על כך הרשם לענייני ירושה ברבים וליורשים על פי דין או לנהנים על פי הצוואה.

73. מי שרכש זכות בתום לב ובתמורה בסמכו על צו ירושה או על צו קיום שהיה בר-תוקף אותה שעה, או מי שקיים חיוב בתום לב בסמכו כאמור, אין לבטל זכותו או לחייבו שנית אף אם הצו תוקן או בוטל לאחר מכן.

הגנת רוכש בתום לב

73א. (א) הממונה הארצי יקבע את נוהלי עבודתם של הרשמים לענייני ירושה. (ב) הסמכויות הנתונות לממונה הארצי לפי חוק זה נתונות גם למשנה לממונה הארצי; הממונה הארצי רשאי לתת למשנה לממונה הארצי הנחיות לענין הפעלת סמכויותיו.

סמכויות הממונה הארצי ומשנהו (תיקון מס' 9) תשנ"ח-1998

73ב. (א) במילוי תפקידו לפי חוק זה אין על רשם לענייני ירושה מרות זולת מרותו של הדין. (ב) רשם לענייני ירושה לא ישמש כבא-כוחו של היועץ המשפטי לממשלה בענין שבו

אי-תלות (תיקון מס' 9) תשנ"ח-1998

טיפול בכל הליך משפטי לפי חוק זה.

73. לרשם לעניני ירושה יהיו הסמכויות הנתונות לוועדת חקירה לפי סעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968, ככל שהדבר דרוש למילוי תפקידו לפי חוק זה.

סמכויות חקירה
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

73.7. הממונה הארצי ינהל מרשם ארצי של צווי ירושה וצווי קיום, של בקשות לצווי ירושה ולצווי קיום ושל צוואות שהופקדו לפי סעיף 21; פרטי המרשם ודרכי ניהולו ייקבעו בתקנות.

מרשם ארצי
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

74. ההוצאות הכרוכות בהליכים לפי פרק זה, בסכום שיקבע בית המשפט או הרשם לעניני ירושה, יחולו על העזבון אם לא הורה בית המשפט או הרשם לעניני ירושה שיחולו, כולן או מקצתן, על צד אחר.

הוצאות
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

75. (א) מי שיש בידו צוואה חייב למסרה, במקור או בהעתק מאושר, לרשם לעניני ירושה מיד לאחר שנודע לו על מות המצווה.

מסירת צוואה לרשם לעניני ירושה
(תיקון מס' 8)
תשנ"ה-1995
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

(ב) המפר הוראות סעיף זה, דינו - מאסר שלושה חדשים או קנס.

76. הופקדו צוואה או זכרון דברים על צוואה שבעל פה אצל רשם לעניני ירושה או נמסרה לו צוואה לפי סעיף 75, ולא הוגשה בקשה לקיום הצוואה תוך שלושה חודשים לאחר מות המצווה או לאחר מסירת הצוואה כאמור, הכל לפי המאוחר יותר, ימסור הרשם לעניני ירושה הודעה על כך לזכאים לפי הצוואה ויודיע על כך ברבים; פרטי ההודעה ברבים ייקבעו בתקנות.

הודעה על צוואה
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

פרק שישי: הנהלת העזבון וחלוקתו

סימן א': שמירת העזבון

77. בכל עת לאחר מות המוריש וכל עוד לא נתמנה מנהל עזבון רשאי בית המשפט, לפי בקשת מעונין בדבר או מיזמת עצמו, לנקוט אמצעים הנראים לו לשמירת העזבון או לשמירת זכויות בעזבון, לרבות עיכוב זמני של פעולות בנכסי העזבון, מתן צו למכירתם של נכסים פסידים שבעזבון ומינוי מנהל עזבון זמני.

אמצעים לשמירת העזבון

סימן ב': מנהל עזבון

78. (א) בית המשפט רשאי, לפי בקשת מעונין בדבר, למנות, בצו, מנהל עזבון.
(ב) היתה הבקשה בהסכמת כל הצדדים הנוגעים בדבר, תוגש הבקשה לרשם לעניני ירושה; הוגשה בקשה כאמור, רשאי הרשם לעניני ירושה למנות בצו מנהל עזבון, לרבות מנהל עזבון זמני לפי סעיף 77, ויהיו לו, לענין המינוי, הסמכויות הנתונות לבית המשפט לפי סעיף 89.

מינוי מנהל עזבון
(תיקון מס' 18)
תשפ"ג-2023

79. למנהל עזבון יכול להתמנות יחיד או תאגיד או האפוטרופוס הכללי.
80. לא יתמנה למנהל עזבון אלא מי שהודיע לבית המשפט או לרשם לעניני ירושה, לפי הענין, על הסכמתו לכך.

כשרות להתמנות הסכמה
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

81. קבע המוריש בצוואתו אדם שיבצע צוואתו או שינהל עזבונו, ימנה בית המשפט או הרשם לעניני ירושה, לפי הענין, אותו אדם כמנהל עזבון, זולת אם אינו יכול או אינו מסכים לקבל את המינוי או שביט המשפט או הרשם לעניני ירושה משוכנע, מטעמים מיוחדים שיירשמו, שיש סיבות מיוחדות שלא למנותו.

הוראות המוריש
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

81.4. נתמנה מנהל עזבון לפי סעיף 78(ב) או לפי סעיף 81, יימשכו ההליכים לפי פרק זה בבית המשפט.

הליכים בבית המשפט
(תיקון מס' 7)
תשנ"ח-1998

82. מנהל עזבון חייב, בכפוף להוראות בית המשפט, לכנס את נכסי העזבון, לנהל את העזבון, לסלק את חובות העזבון, לחלק את יתרת העזבון בין היורשים, לפי צו ירושה או צוואה מקויימת, ולעשות כל דבר אחר הדרוש לביצועם של צו ירושה או של צוואה מקויימת.

תפקידים

83. בית המשפט רשאי, בכל עת, לפי בקשת מעונין בדבר או מיזמת עצמו, לתת למנהל עזבון הוראות בכל דבר הנוגע למילוי תפקידיו.

הוראות בית-משפט

84. (א) בהקדם האפשרי ולא יאוחר מששים יום לאחר מינויו או במועד אחר – אם קיבל לכך את הסכמת היורשים, יגיש מנהל העזבון ליורשים פרטה של נכסי העזבון ושל חובותיו ויאמת בתצהיר שלפי מיטב ידיעתו הפרטה שלמה.

פרטת עזבון
(תיקון מס' 7)
תשנ"ה-1985
(תיקון מס' 18)
תשפ"ג-2023

(ב) הוגשה פרטה ולאחר מכן נתגלו נכסים או חובות נוספים, יגיש מנהל העזבון, תוך ארבעה עשר יום מן היום שנתגלו או בתוך פרק זמן אחר – אם קיבל לכך את הסכמת היורשים,

תוספת פרטה ויאמתה כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) (בוטל)

(ד) מנהל העיזבון יגיש ליורשים את הפרטה או את תוספת הפרטה, לפי העניין, לאחר שמסר אותה לשם תיעוד בלבד לאפוטרופוס הכללי, ובצירוף אישור על מסירה כאמור.

85. בית המשפט רשאי להורות –

(1) שמנהל העיזבון יגיש ליורשים במועד שקבע, שומת נכסי העיזבון ערוכה לתאריך שקבע בית המשפט;

(2) שהשומה האמורה תיערך על ידי שמאי או על ידי אדם אחר שקבע בית המשפט.

שומה

(תיקון מס' 7)
תשנ"ח-1985
(תיקון מס' 18)
תשפ"ג-2023

85א. כספי העיזבון שאינם דרושים לצרכי הנהלתו השוטפים, חייב מנהל העיזבון להחזיקם או להשקיעם כדרוש לשם שמירת הקרן והבטחת פירות; שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות דרכים להשקעת כספי עיזבון, שיהיו חובה על מנהל עיזבון.

השקעת כספים
(תיקון מס' 4)
תשל"ו-1976

86. (א) מנהל עיזבון חייב, בכל ענייני העיזבון, לנהל חשבונות ולהגיש ליורשים דין וחשבון כפי שקבע השר לפי סעיף קטן (ב) וכן למסור להם ידיעות מלאות על פי דרישתם; דין וחשבון לפי סעיף קטן זה יוגש ליורשים אחת לשנה לפחות ועם פקיעת משרתו של מנהל העיזבון או במועדים אחרים – אם קיבל לכך את הסכמת היורשים.

חשבונות ודיווח
ליורשים
(תיקון מס' 18)
תשפ"ג-2023

(ב) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע תקנות בעניין ניהול חשבונות ודוחות שעל מנהל עיזבון להגיש ליורשים לפי סעיף קטן (א), ובכלל זה צורתם והאופן והמועדים של עריכתם והגשתם.

87. (א) במקרים המנויים בתוספת השנייה וכל עוד מתקיימות הנסיבות המפורטות בהם, יגיש מנהל עיזבון את הפרטה, השומה והדוחות האמורים בסעיפים 84, 85 ו-86, בהתאמה, גם לאפוטרופוס הכללי לשם בדיקתם; שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר אופן בדיקת הפרטה, השומה והדוחות בידי האפוטרופוס הכללי.

(ב) האפוטרופוס הכללי רשאי להאריך את התקופות להגשת הפרטה, השומה והדוחות המוגשים אליו לפי סעיף קטן (א).

דיווח לאפוטרופוס
הכללי
(תיקון מס' 18)
תשפ"ג-2023

88. מנהל עיזבון אחראי לנזק שגרם עקב הפרת חובתו כמנהל עיזבון; בית המשפט רשאי לפטרו מאחריותו, כולה או מקצתה, אם פעל בתום לב ונתכוון למילוי תפקידיו; מנהל עיזבון אינו נושא באחריות אם פעל בתום לב לפי הוראות בית המשפט.

אחריות

89. (א) בית המשפט רשאי, לפני מינויו של מנהל עיזבון או אחרי כן, לדרוש שמנהל העיזבון ישעבד נכסים או יתן ערובה אחרת להבטחת מילוי תפקידיו וחובותיו, ורשאי בית המשפט, בכל עת, לדרוש ערובה נוספת או לשחרר ערובה שניתנה, כולה או מקצתה.

ערובה

(ב) הורה המוריש בצוואתו שמבצע צוואתו או מנהל עיזבונו לא יחוייב לתת ערובה, או שציון בצוואתו אדם שיבצע צוואתו או ינהל עיזבונו ולא הורה שעליו לתת ערובה, לא ידרוש בית המשפט ממנהל העיזבון שיתן ערובה אלא אם שוכנע, מטעמים שיירשמו, שהיו סיבות מיוחדות לעשות כן.

90. ערובה לפי סעיף 89 תינתן לזכות היורשים, והם מוסמכים לפעול למימושה בהתאם להוראות בית המשפט; במקרים המנויים בתוספת השנייה, רשאי האפוטרופוס הכללי, לבקשת יורש אחד או יותר, לייצג את היורשים בכל הנוגע למימוש הערובה אם מצא האפוטרופוס הכללי או בית המשפט כי בנסיבות העניין יש צורך בכך.

מימוש הערובה
(תיקון מס' 18)
תשפ"ג-2023

91. בית המשפט רשאי לפסוק למנהל עיזבון שכר לפי כללים שקבע שר המשפטים בתקנות.

שכר

(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

92. (א) מנהל עיזבון רשאי, על ידי הודעה בכתב לבית המשפט, להתפטר מתפקידו; ההתפטרות אינה תופסת אלא אם בא עליה אישור בית המשפט ומן היום שנקבע לכך באישור.

פקיעת המשרה

(ב) בית המשפט רשאי, לפי בקשת מעוניין בדבר או מיזמת עצמו, לפטר מנהל עיזבון אם לא מילא תפקידו כראוי או אם ראה בית המשפט סיבה אחרת לפיטוריו.

(ג) משרתו של מנהל עיזבון פוקעת אם אישר בית המשפט שסיים תפקידו ומן היום שנקבע לכך באישור.

93. מינה בית המשפט או הרשם לעניני ירושה, שני מנהלי עזבון או יותר, יחולו ההוראות הבאות, זולת אם הורה בית המשפט אחרת:
- (1) מנהלי העזבון חייבים לפעול תוך הסכמה; בענין שדעותיהם חלוקות, יפעלו כפי שיחליט בית המשפט;
 - (2) פעולה של אחד או של אחדים ממנהלי העזבון טעונה הסכמת האחרים או אישור בית המשפט, מראש או למפרע;
 - (3) בענין שאינו סובל דיחוי רשאי כל אחד ממנהלי העזבון לפעול על דעת עצמו;
 - (4) כל מנהל עזבון אחראי לפעולת חבריו זולת אם התנגד לה או לא ידע עליה;
 - (5) נתפנה מקומו של אחד ממנהלי העזבון או שחדל לפעול, זמנית או לצמיתות, חייבים האחרים להודיע על כך מיד לבית המשפט, והם חייבים ומוסמכים להמשיך בתפקידיהם כל עוד לא הורה בית המשפט אחרת.
94. פעולה של מנהל עזבון הטעונה הסכמה או אישור לפי סעיף 93(2) תהא בת-תוקף גם באין הסכמה או אישור כזה אם נעשתה כלפי אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת שהיא טעונה הסכמה או אישור.
95. נתן המוריש בצוואתו הוראות בענין מן הענינים הנתונים לפי סימן זה לשיקול דעתו של בית המשפט, יפעל בית המשפט בהתאם להוראות אלה, זולת אם שוכנע, מטעמים שיירשמו, שהיו סיבות מיוחדות לסטות מהן.
96. נתמנה האפוטרופוס הכללי כמנהל עזבון, לא יחולו ההוראות הסעיפים 80, 84 עד 91.
- סימן ג': ניהול העזבון על ידי מנהל עזבון
97. מנהל העזבון מוסמך לעשות כל הדרוש למילוי תפקידיו; את הפעולות המנויות להלן אין הוא מוסמך לעשות בלי שבית המשפט אישרן תחילה:
- (1) העברה, שעבוד, חלוקה או חיסול של יחידה משקית בחקלאות, בתעשיה, במלאכה או במסחר, או של דירה;
 - (2) השכרה שחוקי הגנת הדייר חלים עליה;
 - (3) פעולה שתקפה תלוי ברישום בפנקס המתנהל על פי חוק;
 - (4) מתן ערובה;
 - (5) כל פעולה אחרת שקבע אותה בית המשפט, בצו המינוי או לאחר מכן, כטעונת אישור כאמור.
98. מנהל העזבון רשאי לדרוש שנכסי העזבון יימסרו לו ושחובות שהגיעו למוריש יסולקו לו, וידו בזה כיד המוריש.
99. (א) מנהל העזבון חייב להזמין את נושי המוריש להודיע לו בכתב על תביעותיהם; ההזמנה תפורסם ברבים ולמתן ההודעה תיקבע תקופה של שלושה חדשים לפחות מיום הפרסום.
- (ב) בית המשפט רשאי לפטור את מנהל העזבון מן החובה להזמין את הנושים, אם ראה שבנסיבות הענין אין הצדקה להזמין.
- (ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מחובת מנהל העזבון לסלק חובות העזבון שעליהם נודע לו בדרך כל שהיא.
100. (א) לסילוקם של חובות העזבון ישתמש מנהל העזבון בראש ובראשונה בכספים הנמצאים בעזבון.
- (ב) במידה שסילוק החובות מצריך מימוש של נכסי עזבון, יציע אותם מנהל העזבון תחילה ליורשים ויתן להם שהות סבירה לרכשם במחיר שאינו נופל ממחיר השוק.
- (ג) ציווה המוריש נכס מסויים לפלוני, לא ימומש אותו נכס כל עוד אפשר לסלק חובות העזבון מתוך נכסי עזבון אחרים.
- (ד) בית המשפט רשאי לתת למנהל העזבון הוראות שונות מהוראות סעיף זה, ורשאי הוא להורות לו שמכירתם של נכסי עזבון תהיה בדרך שנכסים כאלה נמכרים בהוצאה לפועל או בדרך אחרת שיקבע.
101. חוב מחובות המוריש שהיה מובטח ערב מותו, אין הוראות חוק זה פוגעות בגבייתו מתוך הבטוחה.
102. חוב מחובות המוריש שלא הגיע זמן פרעונו וחוב על תנאי רשאי בית המשפט, אם ראה סיבה לכך, להורות שיובטח או שישולק כפי שיקבע, אף לפני זמן הפרעון או בטרם התקיים התנאי.
103. הוצאות ניהול העזבון, לרבות שכרו של מנהל העזבון, יחולו על העזבון אם לא הורה בית המשפט שיחולו, כולן או מקצתן, על צד אחר.

מנהלים אחדים
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

הגנת צד שלישי

הוראות המוריש

האפוטרופוס הכללי
כמנהל עזבון

סמכויות מנהל העזבון

כינוס נכסי העזבון

הזמנת נושים

במה מסלקים חובות
העזבון

חובות מובטחים

חובות בעתיד וחובות
על תנאי

הוצאות ניהול העזבון

104. (א) הסכומים הבאים (בחוק זה - חובות העזבון) יסולקו לפי סדר עדיפות זה:
- (1) ההוצאות הכרוכות בהלווית המוריש, בקבורתו ובהצבת מצבה על קברו, לפי הנהוג באותן נסיבות;
 - (2) ההוצאות של צו ירושה, של צו קיום ושל ניהול העזבון במידה שהן חלות על העזבון;
 - (3) החובות שהמוריש היה חייב ערב מותו ולא נתבטלו במותו (בחוק זה - חובות המוריש) לרבות המגיע לאשתו על פי כתובה במידה שסכום הכתובה אינו עולה על סכום סביר;
 - (4) המגיע לבן-זוגו של המוריש על פי עילה הנובעת מקשר האישות, פרט לכתובה כאמור בפסקה (3), והמגיע לבן זוג לפי חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973, או לפי הסכם ממון כמשמעותו באותו חוק.
- (ב) חובות העזבון בעלי עדיפות שווה יסולקו לפי יחס הסכומים שלהם.
- (ג) עדיפותם של מסים ותשלומי חובה אחרים תהיה בהתאם להוראות החוקים הדנים בהם.
- (ד) חובות העזבון עדיפים על מזונות מן העזבון.

סדר עדיפות בין חובות העזבון

(תיקון מס' 2)
תשל"ג-1973

105. (א) היה מקום להניח שיהיה בעזבון כדי סילוק כל חובות העזבון, רשאי מנהל העזבון לסלק חובות גם לפני גמר בירורם של שאר החובות.
- (ב) קיים חשש שלא יהיה בעזבון כדי סילוק כל חובות העזבון, לא יסלק מנהל העזבון אלא חובות שבית המשפט התיר סילוקם, במלואם, בחלקם או בשיעורים, הכל כפי שהורה בית המשפט.
- (ג) לענין סעיף זה "חובות העזבון" - גם מזונות מן העזבון במשמע.
106. התברר שאין בעזבון כדי סילוקם של כל חובות העזבון, חייב מנהל העזבון להגיש בקשה למתן צו ניהול העזבון בפשיטת רגל לפי דיני פשיטת רגל, אם לא ציווה בית המשפט על דרך אחרת של חיסול העזבון.

בירורם וסילוקם של חובות

פשיטת רגל של העזבון

- סימן ד': חלוקת העזבון על ידי מנהל עזבון
107. (א) אחרי סילוקם של חובות העזבון ושל המזונות מן העזבון תחולק יתרת העזבון בין היורשים.
- (ב) אין לחלק את יתרת העזבון כל עוד לא עברה התקופה שנקבעה בהזמנת הנושים; ואין לחלקה כל עוד לא נקבעו הזכויות התלויות, לפי סעיף 3(ב), בלידתו של אדם.
- (ג) בית המשפט רשאי, אם ראה שהעזבון מאפשר זאת, להתיר חלוקת מקצת העזבון עוד לפני סילוק חובות העזבון והמזונות מן העזבון ולפני תום המועדים לפי סעיף קטן (ב).
- (ד) הורה המוריש בצוואתו בדבר מועד מאוחר יותר לחלוקת העזבון, ינהגו לפי הוראות הצוואה, אם לא הורה בית המשפט לשנות את מועד החלוקה.
108. (א) מי שערב מות המוריש היה גר עמו בדירתו, בין שהמוריש היה בעל הדירה ובין ששכר אותה, רשאי להוסיף ולגור בה שלושה חדשים, ואם היה יורש - ששה חדשים לאחר מות המוריש, ורשאי הוא להשתמש, אותה תקופה, במטלטלי משק הבית המשותף במידה שהשתמש בהם ערב מות המוריש.
- (ב) מי שערב מות המוריש היה גר עמו ואותו זמן היתה כלכלתו על המוריש, רשאי לקבל כלכלתו מן העזבון חודש ימים לאחר מות המוריש.
- (ג) אין בזכויות לפי סעיף זה כדי לחייב אדם כלפי העזבון או לגרוע מחלקו של יורש בעזבון; ואין בהם כדי להוסיף על הוראות החוקים להגנת הדייר או לגרוע מהן, או לגרוע מהוראות סעיף 115.
109. (א) נכסי העזבון יחולקו בין היורשים לפי שווים בזמן החלוקה.
- (ב) שבח הנכסים, פירותיהם וכל מה שבא במקום הנכסים ממות המוריש עד לחלוקת העזבון - של העזבון הם, והוא הדין לגבי פחת הנכסים ולגבי תשלומים המוטלים עליהם.

מועד החלוקה

מגורים וכלכלה לזמן מעבר

נושא החלוקה

- (ג) לא היה בעזבון, אחרי סילוקם של חובות העזבון ושל המזונות מן העזבון, כדי כל המנות, יופחתו המנות לפי יחס שווין במוות המצווה, זולת אם היתה בצוואתו הוראה אחרת לענין זה.
110. (א) נכסי העזבון יחולקו בין היורשים על פי הסכם ביניהם או על פי צו בית המשפט.
- (ב) מנהל העזבון יציע ליורשים תכנית לחלוקת הנכסים וינסה להביאם לידי הסכמה.
- (ג) נעדר אחד היורשים ולא היה מיוצג כדן, יבוא אישורו של בית המשפט במקום הסכמתו.

חלוקה על פי הסכם

- (ד) מתחלקים נכסי העזבון על פי הסכם בין היורשים, לא יחולו הוראות הסעיפים 112 עד 117.
111. (א) באין הסכם בין היורשים יחולקו נכסי העזבון ביניהם על פי צו בית המשפט.
(ב) מנהל העזבון יביא לפני בית המשפט תכנית לחלוקת הנכסים.
- (ג) הורה המוריש בצוואתו כיצד יחולקו נכסי העזבון בין היורשים, ינהג בית המשפט לפי הוראות הצוואה, זולת אם שוכנע, מטעמים שיירשמו, שהיו סיבות מיוחדות לסטות מהן; באין הוראות כאלה בצוואת המוריש, ינהג בית המשפט לפי הכללים שבסעיפים 112 עד 117.
112. נכסי העזבון יחולקו בין היורשים ככל האפשר בעין, בשים לב לתועלת שנכס פלוני עשוי להביא ליורש פלוני ולערך הרגשי שיש לנכס פלוני לגבי יורש פלוני.
113. (א) נכס שאינו ניתן לחלוקה ונכס שעל ידי חלוקה היה מאבד שיעור ניכר מערכו, לרבות יחידה בחקלאות, בתעשייה, במלאכה או במסחר, ולמעט משק חקלאי שסעיף 114 חל עליו - יימסר ליורש המרבה במחירו, ובלבד שלא יפחת ממחיר השוק; הסכום שהציע אותו יורש ייזקף על חשבון המגיע לו מן העזבון, ואם עלה על המגיע כאמור, ישלם היורש את הסכום העודף.
- (ב) לא הסכים אף יורש אחד לרכוש את הנכס כאמור בסעיף קטן (א) יימכר הנכס ודמי המכר יחולקו.
- (ג) בית המשפט רשאי להורות שהמכירה תהיה בדרך שנכסים כאלה נמכרים בהוצאה לפועל או בדרך אחרת שיקבע, ורשאי הוא לקבוע את תנאי התשלום לפי סעיף קטן (א) ותנאי תשלום דמי המכר לפי סעיף קטן (ב).
114. (א) משק חקלאי שהוא יחידה שחלוקתה היתה פוגעת בכושר קיומה כמשק חקלאי העשוי לפרנס משפחה חקלאית - יימסר ליורש המוכן ומסוגל לקיימו, והוא יפצה את היורשים האחרים במידה ששווי המשק עולה על המגיע לו מן העזבון.
- (ב) באין הסכמה בין היורשים בשאלה מי מהם מוכן ומסוגל לקיים את המשק החקלאי, מה הם הנכסים המהווים את המשק החקלאי, מהו שווי המשק לצורך החישוב בין היורשים ובדבר צורת הפיצוי ליורשים האחרים, זמני סילוקו והבטחתו - יחליט בית המשפט לפי הנסיבות.
- (ג) היו שני יורשים או יותר, ובהם בן-זוגו של המוריש, מוכנים ומסוגלים לקיים את המשק החקלאי - בן-זוגו של המוריש עדיף על יורשים אחרים.
- (ד) היה יורש עובד במשק החקלאי בחיי המוריש או שהשקיע בו מהונו ולא קיבל תמורה כפי שאדם אחר היה מקבלה, יובא זאת בחשבון בקביעת הפיצוי האמור.
115. (א) דירה שהמוריש היה ערב מותו בעלה וגר בה, רשאים בן-זוגו, ילדיו והוריו שהיו גרים בה אותה שעה עם המוריש, להוסיף ולגור בה כשוכרי היורשים שבחלקם נפלה הדירה; דמי השכירות, תקופתה ותנאיה ייקבעו בהסכם בין הנשואים בדירה לבין אותם היורשים, ובאין הסכם ביניהם - על-ידי בית המשפט.
- (ב) בית המשפט רשאי לקבוע, לפי בקשת היורשים האמורים:
- (1) שיוסיפו לגור בדירה רק אלה שאין להם דירה אחרת למגורים;
(2) שהנשואים בדירה יוסיפו לגור רק בחלק מן הדירה, ובלבד שחלק זה יכלול את המטבח וחדרי-השירות, אם ישנם.
- (ג) הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יחולו גם על דירה ששכר המוריש לתקופה העולה על עשרים וחמש שנים וגר בה ערב מותו והשכירות לא נתבטלה במותו; והוא, על אף האמור לענין זה בחוזה השכירות.
- (ד) דירה שהמוריש שכר לתקופה קצרה יותר וגר בה ערב מותו, זכות השכירות בה על פי חוזה שאינה מתבטלת במות המוריש ואינה זכות לפי חוקי הגנת הדייר, תימסר לבן-זוגו, לילדיו ולהוריו שהיו גרים באותה דירה עם המוריש ערב מותו.
116. נכסים שלא ניתן לנהוג בהם לפי הסעיפים 112 עד 115 יחולקו בין היורשים על פי גורל.
117. (א) מקום שהוראות סימן זה נותנות זכות לאחד היורשים, גם יורשים אחדים במשמע אם הסכימו להשתמש באותה זכות במשותף.
- (ב) רצו יורשים אחדים להשתמש באותה זכות כל אחד בפני עצמו, יכריע ביניהם בית המשפט.
- (ג) אין למסור נכס אחד ליורשים אחדים בלי הסכמתם.
118. (א) מנהל העזבון יגיש לבית המשפט, תוך שלושים יום לאחר חלוקת העזבון, פרטה של חלוקת העזבון ויאמת בתצהיר את שלמות הפרטה.
- (ב) הפרטה תציין את הנכסים שכל אחד מן היורשים קיבל מן העזבון ותכלול שומת שוויים של נכסים אלה בזמן החלוקה, אם לא ויתרו היורשים על השומה.
119. חולק העזבון ולאחר מכן נתגלו נכסי עזבון נוספים, יחולקו אף הם לפי הוראות סימן

חלוקה על פי צו בית- המשפט

חלוקת נכס כנגד נכס

נכסים שאינם ניתנים לחלוקה

משק חקלאי

דירת המגורים

(תיקון מס' 4) תשל"ו-1976

(תיקון מס' 4) תשל"ו-1976

חלוקה על-פי הגרלה תיאום הזכויות של יורשים אחדים

פרטת חלוקה

חלוקה נוספת

זה, אך אין לחזור ולחלק את אשר חולק אלא בהסכמת הנוגעים בדבר או במידה שנראה לבית המשפט שהחלוקה הקודמת היתה נעשית אחרת אילו הנכסים הנוספים היו ידועים אותו זמן. 120. (א) חולק העזבון, אם על פי הסכם בין היורשים ואם על פי צו בית המשפט, ולאחר מכן נודעו עובדות המראות ששומת נכס מנכסי העזבון היתה מוטעית ביותר מששית, או שתוקן או בוטל צו הירושה או צו הקיום שעל יסודם נעשתה החלוקה, חייבים אלה שקיבלו יותר מחלקם להחזיר את היתרה לאלה שקיבלו פחות מחלקם, ובלבד שמי שקיבל מנכסי העזבון בתום לב אינו חייב להחזיר אלא מה שנשאר בידו.

תיקון חלוקה

(ב) באין הסכמה בין הצדדים יקבע בית המשפט, לפי הנסיבות, אם ההחזרה תהיה בעין או בכסף.

סימן ה': ניהול העזבון וחלוקתו על ידי היורשים

121. (א) נתמנה מנהל עזבון, אין היורשים רשאים לעשות בעזבון, אלא ברשות מנהל העזבון או בית המשפט.

הוראה כללית

(ב) לא נתמנה מנהל עזבון, ינוהל ויחולק העזבון על ידי היורשים לפי הוראות סימן זה. 122. (א) בניהול העזבון חייבים היורשים לפעול תוך הסכמה; בענין שדעותיהם חלוקות יפעלו כפי שיחליט בית המשפט.

יורשים אחדים

(ב) פעולה של אחד או אחדים מן היורשים טעונה הסכמת האחרים או אישור בית המשפט, מראש או למפרע. בתובענה של אחד היורשים או נגד אחד היורשים יכול שהאישור יינתן על ידי בית המשפט הדין בתובענה.

(תיקון מס' 4)
תשל"ו-1976

(ג) בענין שאינו סובל דיחוי רשאי כל אחד מן היורשים לפעול על דעת עצמו.

123. (א) היורשים רשאים להזמין את נושי המוריש להודיע להם בכתב על תביעותיהם; ההזמנה תפורסם ברבים ולמתן ההודעה תיקבע תקופה של שלושה חדשים לפחות מיום הפרסום.

הזמנת נושים

(ב) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מחובת היורשים לסלק חובות העזבון שעליהם נודע להם בדרך כל שהיא.

124. על סילוק חובות העזבון על ידי היורשים יחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות הסעיפים 100 עד 106.

סילוק חובות

125. על חלוקת העזבון בין היורשים יחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות הסעיפים 107 עד 120; הגשת פרטת חלוקה כאמור בסעיף 118 תהא רשות בידי היורשים, כולם או מקצתם. סימן ה'1: הליך חלופי לסילוק חובות מכספי העזבון בלא מינוי מנהל עזבון ושלא בידי היורשים

(תיקון מס' 17)
תשע"ח-2018

125א. בסימן זה –

"הליך חלופי לסילוק חוב חלוט מכספי העזבון" – הליך לגביית חוב חלוט מכספי העזבון לפי הוראות סימן זה;

הגדרות – סימן ה'1
(תיקון מס' 17)
תשע"ח-2018

"חוב חלוט" – חיוב שהגיע מועד פירעונו וטרם שולם, והמועד להגשת ערעור לגביו חלף ולא הוגש ערעור או שהוגש ערעור ונדחה בהחלטה סופית שאינה ניתנת עוד לערעור או שניתן לגביו פסק דין חלוט; בהגדרה זו, "ערעור" – לרבות ערר או השגה, לפי העניין;

"הממונה על הגבייה" – כהגדרתו בפקודת המסים (גבייה), ולעניין המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות – מנהל המרכז או עובד המרכז שהמנהל הסמיכו לעניין סימן זה;

"הסכום המרבי" – 20,000 שקלים חדשים או סכום אחר שנקבע לפי הוראות סעיף 125א;

"פקודת פשיטת הרגל" – פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס-1980;

"רשות" – גוף שהוא נושה של מוריש, המנוי בתוספת הראשונה, לרבות המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות;

(תיקון מס' 18)
תשפ"ג-2023

"תאגיד בנקאי" – תאגיד בנקאי כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, שהגיש הודעה בדבר הימצאו של נכס בידיו כאמור בסעיף 7א(1) או (2) לפקודת המסים (גבייה), לגבי נכס של מוריש.

125ב. על אף האמור בסעיף 104 כפי שהוחל בסעיף 124, קיבל תאגיד בנקאי פנייה מרשות לגביית חוב כאמור בסעיף 125ג, יעביר לרשות בהתאם לפנייה סכום מכספי העזבון המוחזקים בידיו שלא יעלה על הסכום המרבי, והכול בהתאם להוראות סימן זה.

העברת כספי עזבון לרשות בהתאם לפנייה לגביית חוב (תיקון מס' 17)
תשע"ח-2018

125ג. (א) הממונה על הגבייה ברשות רשאי לפנות לתאגיד בנקאי שהגיש לאותה רשות הודעה בדבר הימצאו של נכס בידיו כאמור בסעיף 7א(1) או (2) לפקודת המסים (גבייה), לשם גביית

פנייה לגביית חוב (תיקון מס' 17)
תשע"ח-2018

חוב חלוט של המוריש מכספי העיזבון (בסימן זה – פנייה לגביית חוב), אם מתקיימים כל אלה:

- (1) הממונה על הגבייה בדק ומצא כי מתקיימים כל אלה:
 - (א) חלפה שנה לפחות מיום פטירת המוריש;
 - (ב) סך כל החובות החלוטים של המוריש לאותה רשות אינו עולה על הסכום המרבי; לעניין זה יובאו בחשבון כל הסכומים המסולקים לפי סימן זה בידי אותה רשות גם אם סולקו במועדים שונים;
 - (ג) אין בקשה תלויה ועומדת לצו ירושה או צו קיום צוואה לגבי העיזבון;
 - (ד) לא ניתן לגבי העיזבון צו ירושה או צו קיום צוואה, לפי העניין, ואם ניתן צו כאמור – חלפו שישה חודשים מיום מתן הצו והירששים לא פעלו להזמין את נושי המוריש לפי סעיף 123;
 - (ה) הרשם לענייני ירושה לא מינה מנהל עיזבון, ולא הוגשה לרשם בקשה למינוי מנהל עיזבון;
 - (ו) לא ניתן לגבי המוריש צו כינוס כאמור בסעיף 6 לפקודת פשיטת הרגל או צו ניהול עיזבון בפשיטת רגל כאמור בסעיף 202 לפקודה האמורה;
- (2) לא נמסרה לממונה על הגבייה הודעה על כך שהתמנה מנהל עיזבון בידי בית משפט, על כך שתלויה ועומדת נגד העיזבון, בבית משפט, בקשה למינוי מנהל עיזבון או בקשה לניהול עיזבון בפשיטת רגל לפי פקודת פשיטת הרגל, או על כך שתלויה ועומדת נגד המוריש בבית משפט בקשת פשיטת רגל לפי אותה פקודה;
- (3) חלף המועד להגשת התנגדות כאמור בסעיף 125 ולא הוגשה התנגדות;
- (4) הממונה על הגבייה בדק את התקיימות התנאים שבפסקה (1)(ג) עד (ו) פעם נוספת, שבעה ימים לפני הפנייה לתאגיד הבנקאי, לכל המוקדם;
- (5) היועץ המשפטי של הרשות אישר כי קיבל מהממונה על הגבייה ברשות מסמכים המעידים על התקיימות התנאים שבפסקאות (1) עד (4).
- (ב) לשם בדיקת התקיימות התנאים שסעיף קטן (א)(1)(ג) עד (ה), יעיין הממונה על הגבייה במרשם הארצי כמשמעותו בסעיף 73.
- (ג) שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות לעניין הדרך שבה תתבצע הפנייה לגביית חוב, בידי רשות, לפי הוראות סימן זה.

125. (א) רשות המבקשת לפנות לתאגיד בנקאי לשם גביית חוב לפי הוראות סעיף 125, תנקוט את כל הפעולות שלהלן, לאחר שבדקה את התקיימות התנאים לפנייה לגביית חוב שבסעיף 125(א)(1)(ג) עד (ו):

- (1) תפרסם על חשבונה הודעה על כך בדרך שקבע שר המשפטים בתקנות;
- (2) תשלח הודעה לפי פסקה (1) בדואר רשום לנושים הידועים לה;
- (3) תשלח הודעה לפי פסקה (1) בדואר רשום לבן זוגו ולילדיו של המוריש, ואם ניתן צו ירושה או צו קיום צוואה – ליורשים.
- (ב) בהודעה לפי סעיף קטן (א) תפרט הרשות את כל אלה:
 - (1) פרטי זהותו של המוריש כפי שקבע שר המשפטים בתקנות;
 - (2) הודעה על הכוונה לממש חוב לפי סימן זה לגבי כספי העיזבון המעוקלים בחשבון שמתנהל על שם המוריש אצל התאגיד הבנקאי, והכול כפי שקבע שר המשפטים בתקנות;
 - (3) זכותו של יורש או נושה של החייב להגיש לממונה על הגבייה ברשות התנגדות לבקשה לפי סעיף 125 והמועד להגשת ההתנגדות;
 - (4) פרטי הרשות כפי שקבע שר המשפטים בתקנות.

125. (א) יורש או נושה רשאי להגיש לממונה על הגבייה ברשות שפרסמה או שלחה הודעה לפי סעיף 125 התנגדות לגביית חוב חלוט מכספי העיזבון לפי הוראות סימן זה, בדרך שקבע שר המשפטים בתקנות, בתוך 45 ימים מיום הפרסום או מסירת ההודעה כאמור בסעיף 125, לפי העניין (בסעיף זה – התנגדות).

- (ב) יורש לא יגיש התנגדות אלא אם כן הגיש לבית משפט או לרשם לענייני ירושה בקשה לפי חוק זה לצו ירושה, לצו קיום צוואה או לצו למינוי מנהל עיזבון.
- (ג) נושה לא יגיש התנגדות אלא אם כן הגיש ללשכת ההוצאה לפועל בקשה לביצוע פסק דין נגד החייב או שהגיש לבית משפט או לרשם לענייני ירושה בקשה לצו למינוי מנהל עיזבון לעיזבון החייב לפי חוק זה.

פרסום ומשלוח הודעה על כוונה לבצע פנייה לגביית חוב (תיקון מס' 17) תשע"ח-2018

התנגדות לגביית חוב חלוט מכספי העיזבון (תיקון מס' 17) תשע"ח-2018

(ד) הוגשה התנגדות, יפסיק הממונה על הגבייה את ההליך החלופי לסילוק חוב חלוט מכספי העיזבון.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ב), הוגשה התנגדות על ידי יורש כאמור באותו סעיף קטן וחלפו שישה חודשים מיום שניתן צו הירושה או צו קיום הצוואה והיורש לא פעל לפי סעיף 123 להזמין את נושי המוריש, רשאית הרשות לפנות לתאגיד הבנקאי בבקשה לגביית חוב אם מתקיימים שאר התנאים שבסעיף 125ג(א).

(ו) הוראות סעיף זה לא יחולו על רשות שסך כל החובות החלוטים של המוריש כלפיה אינו עולה על הסכום המרבי כאמור בסעיף 125ג(א)(1)(ב).

1125. פרסמה רשות הודעה לפי הוראות סעיף 125ד, ומצא הממונה על הגבייה בהתאם למידע שנמסר לו כי חדל להתקיים תנאי מהתנאים לפנייה לגביית חוב כאמור בסעיף 125ג(א)(1)(ב) עד (ו) או (2), יחולו הוראות אלה:

(1) אם הממונה על הגבייה טרם פנה לתאגיד הבנקאי לשם גביית החוב – יפסיק הממונה את ההליך החלופי לסילוק חוב חלוט מכספי העיזבון;

(2) אם הממונה על הגבייה פנה לתאגיד הבנקאי לשם גביית החוב – יודיע הממונה לתאגיד הבנקאי על ביטול הפנייה;

(3) קיבל תאגיד בנקאי הודעה על ביטול הפנייה כאמור בפסקה (2), לא יעביר לרשות כספים בהתאם לפנייה.

125ז. קיבל תאגיד בנקאי שתי פניות לגביית חוב או יותר, לגבי אותו מוריש, יחולו הוראות אלה:

(1) סך כל החובות שיסולק לפי הוראות סימן זה לא יעלה על 60,000 שקלים חדשים;

(2) עלה סך כל החובות שהתאגיד קיבל פניות לגבייתם לפי הוראות סימן זה על 60,000 שקלים חדשים או על יתרת הסכום בחשבון הבנק, לפי הנמוך, יסולקו החובות לפי הוראות סעיף 125ב על פי יחס סכומיהם;

(3) קיבל תאגיד בנקאי, לאחר שהעביר כספים בהתאם לפנייה לגביית חוב אחת או יותר (בפסקה זו – פניות קודמות), פנייה נוספת לגביית חוב (בפסקה זו – פנייה חדשה), וחלות, בעקבות הפנייה החדשה, הוראות פסקה (2), יעביר התאגיד הבנקאי לרשות, בהתאם לפנייה החדשה, סכום שלא יעלה על ההפרש שבין 60,000 שקלים חדשים או יתרת הסכום בחשבון הבנק, לפי הנמוך, ובין סך הסכומים שהעביר התאגיד הבנקאי בהתאם לפניות הקודמות.

125ח. סולק לרשות חוב חלוט לפי הוראות סימן זה, ומצא בית המשפט, לבקשת נושה, יורש או מנהל העיזבון, כי על הרשות להשיב את הכספים שקיבלה בהתאם לפנייה לגביית חוב, כולם או חלקם, לרבות בשל סדר העדיפויות בסילוק חובות העיזבון כאמור בסעיף 104, תשיב הרשות את הכספים שקיבלה, כולם או חלקם, למי שיוור בית המשפט וכפי שיוור, בצירוף הפרשי ריבית והצמדה, כמשמעותם בסעיף 4(ב) לחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, מיום קבלת הכספים כאמור עד יום ההשבה.

125ט. התאגיד הבנקאי לא יישא באחריות אזרחית אם פעל בהתאם להוראות סימן זה.

125י. ההוראות לפי סעיף 7 לפקודת המסים (גבייה) לעניין צו עיקול או צו מסירה, ובכלל זה ההוראות לעניין מתן צו כאמור והחובה למסור מעוקל בהתאם לצו, יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין פנייה לגביית חוב בידי הממונה על הגבייה והעברת כספי עיזבון לרשות בידי התאגיד הבנקאי לפי פנייה כאמור, בהתאם להוראות סימן זה.

125יא. שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לשנות, בצו, את הסכום המרבי.

125יב. אין בהוראות סימן זה כדי לגרוע מהוראות פקודת פשיטת הרגל.

סימן ו': אחריות היורשים לחובות העיזבון

126. עד לחלוקת העיזבון אין היורשים אחראים לחובות העיזבון אלא בנכסי העיזבון.

127. (א) חולק העיזבון אחרי שהוזמנו הנושים לפי סעיף 99 או לפי סעיף 123 ואחרי שסולקו החובות שהיו ידועים בזמן החלוקה, אין יורש אחראי לחובות שלא סולקו אלא אם הוכח שידע

הפסקת הליך חלופי
לסילוק חוב חלוט
מכספי עיזבון
(תיקון מס' 17)
תשע"ח-2018

פניות נוספות לגביית
חוב
(תיקון מס' 17)
תשע"ח-2018

השבה
(תיקון מס' 17)
תשע"ח-2018

פסוד מאחריות
(תיקון מס' 17)
תשע"ח-2018

תחולת הוראות
מפקודת המסים
(גבייה)
(תיקון מס' 17)
תשע"ח-2018

שינוי הסכום המרבי
(תיקון מס' 17)
תשע"ח-2018

שמירת דינים
(תיקון מס' 17)
תשע"ח-2018

אחריות בנכסי העיזבון
אחריות כדי מה
שקיבל

עליהם בזמן החלוקה ועד כדי שוויו של מה שקיבל מן העזבון.

(ב) פרטת החלוקה לפי סעיף 118 או לפי סעיף 125 תהיה ראייה לכאורה למה שכל יורש קיבל מן העזבון, ואם היתה כלולה בה שומה - גם לשוויו.

128. (א) חולק העזבון בלי שהוזמנו הנושים ובלי שסולקו החובות שהיו ידועים בזמן החלוקה, אחראי כל יורש לחובות שלא סולקו כדי שוויו של כל העזבון בזמן החלוקה; אולם אם הוכיח שלא ידע על חוב פלוני בזמן החלוקה, יהיה אחראי לו רק כדי שוויו של מה שקיבל מן העזבון.

אחריות כדי כל העזבון

(ב) הוכחת שוויו של העזבון או של מה שיוורש קיבל מן העזבון - על היורש.

129. על אף האמור בסעיפים 127 ו-128 -

אחריות במקרים מיוחדים

(1) יורש שהעלים מנכסי העזבון ומנע בכך סילוקם של חובות, אחראי לכל החובות שלא סולקו כדי שוויו של כל העזבון בזמן החלוקה;

(2) יורש שהעלים קיומו של חוב או הכשיל בדרך אחרת את סילוקו, אחראי לאותו חוב כדי שוויו של כל העזבון בזמן החלוקה.

130. (א) יורש שהעביר או ששעבד את חלקו בעזבון שטרם חולק, כאמור בסעיף 7, אין הדבר פוגע באחריותו לחובות העזבון.

דין העברה ושעבוד של חלק בעזבון

(ב) מקבל ההעברה אחראי, כערב לאותו יורש, לחובות העזבון שלא סולקו לפני חלוקתו כדי שוויו של מה שקיבל מן העזבון, ומקבל השעבוד - כדי מה שקיבל תוך מימוש השעבוד.

131. (א) הזוכה במנה אינו אחראי, על אף האמור בסעיפים 127 עד 130, לחובות העזבון שלא סולקו לפני חלוקתו, אלא כדי שוויו של מה שקיבל מן העזבון, ונושה אינו רשאי לגבות ממנו כל עוד הוא יכול לגבות מיורש שאינו זוכה במנה.

אחריות של הזוכה במנה

(ב) הזוכה במנה אינו אחראי למנותיהם של זוכים אחרים.

132. (א) נושה שיוורש אחראי לחובו לפי הוראות סימן זה, רשאי לתבוע ממנו את מלוא תביעתו במידה שאינה עולה על היקף אחריותו של היורש, ובלבד שהודיע על תביעתו תוך התקופה שנקבעה בהזמנה לפי סעיף 99 או סעיף 123, אם היתה הזמנה כזאת.

אחריות לחוב כולו או לחלק ממנו

(ב) נושה שלא הודיע על תביעתו תוך התקופה שנקבעה בהזמנה לפי סעיף 99 או סעיף 123, ואין לו הצדקה לאי-הודעתו, אינו רשאי לתבוע מיורש אלא חלק יחסי מתביעתו כיחס חלקו של אותו יורש בעזבון כולו, ותוך שנתיים מתום אותה תקופה.

133. מי שאחראי לחובות העזבון לפי הוראות סימן זה, רשאי בית-המשפט לפטרו מאחריותו, כולה או מקצתה, אם נהג לגבי חובות העזבון בתום לב ומה שקיבל מהעזבון הוא מועט או שיש סיבה מיוחדת אחרת המצדיקה פטור זה.

פטור מאחריות

134. (א) היורשים בינם לבין עצמם נושאים בחובות העזבון לפי יחס חלקיהם בעזבון, זולת אם הורה המוריש בצוואתו על חלוקה אחרת של נטל החובות, ובלבד שלא ישא יורש בחובות העזבון בסכום העולה על אחריותו לנושים.

חלוקת נטל החובות בין היורשים לבין עצמם

(ב) יורש שסילק לנושה יותר מכפי שמוטל עליו בינו לבין היורשים האחרים, רשאי לדרוש מן האחרים החזרת היתרה במידה שסילקו פחות מכפי שמוטל עליהם.

פרק שביעי: משפט בין-לאומי פרטי

135. בפרק זה "מושב" של אדם - המקום בו נמצא מרכז חייו; קטין, פסול-דין ואדם שמונה לו אפוטרופוס, חזקה עליו שמושבו הוא במקום מושבו של נציגו כמשמעותו בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות, תשכ"ב-1962, כל עוד לא הוכח שמרכז חייו נמצא במקום אחר.

הגדרה (תיקון מס' 14) תשנ"ו-2016

136. בית משפט בישראל מוסמך לדון בירושתו של כל אדם שמושבו ביום מותו היה בישראל או שהניח נכסים בישראל.

סמכות בתי-המשפט הישראליים

137. על הירושה יחול דין מושבו של המוריש בשעת מותו, חוץ מן האמור בסעיפים 138 עד 140.

בירת-הדין

138. נכסים העוברים בירושה לפי דין מקום המצאם בלבד, יחול על ירושתם אותו דין.

דין נכסים מסויימים

139. על הכשרות לצוות יחול דין מושבו של המצווה בשעת עשיית הצוואה.

כשרות לצוות

140. (א) צוואה כשרה מבחינת צורתה אם היא כשרה לפי הדין הישראלי, לפי דין מקום עשייתה, לפי דין מקום מושבו או מקום מגוריו הרגיל או לפי דין אזרחותו של המצווה בשעת עשייתה או בשעת מותו, ובמידה שהצוואה נוגעת למקרקעין - גם לפי דין מקום הימצאם.

צורת הצוואה (תיקון מס' 4) תשל"ו-1976

(ב) לענין החלתו של דין זר לפי סעיף זה יראו את הכשרות הדרושה למצווה או לעדי הצוואה כענין שבצורה.

141. לענין קביעת הסמכות והדין לפי הסעיפים 136 עד 140 תהיה לכל מונח המשמעות שיש לו בדין הישראלי.

מיון מונחים

142. על אף האמור בחוק זה, כשחל הדין של מדינה פלוגית ואותו דין מפנה אל דין-חוק, אין נזקקים להפנייה, אלא יחול הדין הפנימי של אותה מדינה; אולם כשהדין של אותה מדינה מפנה אל הדין הישראלי, נזקקים להפנייה ויחול הדין הפנימי הישראלי.

143. על אף האמור בחוק זה, כשחל דין-חוק, אין נזקקים לו במידה שהוא מפלה מטעמי גזע, דת, מין או לאום או סותר תקנת הציבור בישראל.

דין-חוק המפנה אל דין אחד

דין-חוק שאין נזקקים לו
(תיקון מס' 10)
תשנ"ח-1998

סייג לתחולת דין-חוק

144. על אף האמור בחוק זה, דין-חוק המקנה זכויות ירושה על פי דין למי שאיננו קרוב למוריש קרבת דם או קרבה של נישואין, חיתון או אימוץ, אין נזקקים לו אלא במידה שאותו דין-חוק מכיר בזכויות ירושה כאמור המוקנות בדין הישראלי.

פרק שמיני: הוראות שונות

145. לא היה למוריש אלא יורש אחד, יהיו הוראות חוק זה בענין חלק בעזבון חלות על העזבון כולו, והוראות חוק זה בענין חלוקת העזבון - על מיזוגם של נכסי העזבון עם נכסי היורש היחיד.

דין יורש יחיד

146. אדם שבמותו היה נשוי ליותר מאשה אחת, מה שמגיע לבן-זוג בירושה על פי דין יחולק בין אלמנותיו בשווה.

ירושה במקרים

147. סכומים שיש לשלם עקב מותו של אדם על פי חוזה ביטוח, על פי חברות בקופת קיצבה או בקופת תגמולים או על פי עילה דומה, אינם בכלל העזבון, זולת אם הותנה שהם מגיעים לעזבון.

דין תשלומים על פי ביטוח וכי

148. חוק זה אינו בא לפגוע ביחסי ממון בין איש לאשתו או בזכויות הנובעות מקשר האישות; אולם על זכויות ירושה ועל זכויות למזונות מן העזבון לא יחול אלא חוק זה.

שמירת דיני משפחה

149. לענין ירושה בטלים הדינים המיוחדים הנוגעים למקרקעין מסוג "מירי".

ביטול "מירי"

150. בעניני ירושה לא יחול סימן 46 לדבר המלך במועצתו לארץ-ישראל, 1922-1947.

עצמאות החוק

151. בית המשפט המוסמך לפי חוק זה הוא בית המשפט לעניני משפחה.

בית המשפט המוסמך
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998
ערעור על החלטת
רשם לעניני ירושה
(תיקון מס' 7)
תשנ"ח-1998

151א. הרואה עצמו נפגע מהחלטת רשם לעניני ירושה רשאי לערער עליה לפני בית המשפט המוסמך לפי סעיף 151, שידון בערעור בשופט אחד.

(תיקון מס' 8)
תשנ"ה-1995

152. (בוטל).

הצדדים לדין

153. בכל ענין המסור לפי חוק זה לבית המשפט רשאי לפנות אליו כל מי שמעונין בדבר; כן רשאי היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו, אם הוא סבור שיש בדבר ענין לציבור, לפתוח בכל הליך משפטי לפי חוק זה, לרבות ערעור, ולהתייצב ולטעון בכל הליך כזה.

154. יורש או זכאי למזונות מן העזבון שלדעת בית המשפט נבצר ממנו לשמור בעצמו או על ידי נציגו על זכויותיו בעזבון, רשאי בית-המשפט, לפי בקשת מעונין בדבר או מיזמת עצמו, למנות לו אפוטרופוס לשמירת זכויותיו בעזבון.

אפוטרופוסות לעניני ירושה

155. (א) על אף האמור בסעיפים 66(א) ו-151 מוסמך בית הדין הדתי שהיה לו שיפוט בעניני המעמד האישי של המוריש, לתת צו ירושה וצו קיום צוואה ולקבוע זכויות למזונות מן העזבון, אם כל הצדדים הנוגעים בדבר לפי חוק זה הביעו בכתב הסכמתם לכך.

שיפוט בתי-דין דתיים
(תיקון מס' 9)
תשנ"ח-1998

(1א) נתן בית הדין צו ירושה או צו קיום צוואה לפי סעיף זה, יועבר העתק הצו לרשם לעניני ירושה לשם רישום לי סעיף 73ד.

(תיקון מס' 7)
תשנ"ח-1998

(ב) היה בין הצדדים הנוגעים בדבר לפי חוק זה קטין, פסול דין או נעדר שאין לו אפוטרופוס, רשאי בית הדין הדתי למנות לו אפוטרופוס לענין מתן הסכמה לשיפוט בית הדין הדתי ולענין ייצוגו לפניו.

(תיקון מס' 6)
תשמ"א-1981

(ג) בענין שהובא בפני בית דין דתי בהתאם לסעיף קטן (א) מוסמך בית הדין הדתי, על אף האמור בסעיף 148, לנהוג לפי הדין הדתי הנהוג בו, ובלבד שאם היה בין הצדדים קטין או מי שהוכרז פסול-דין, לא יהיו זכויות הירושה שלו, אם על פי דין ואם על פי צוואה, וזכויותיו למזונות מן העזבון פחותות ממה שהיו לפי חוק זה.

(ד) בענין שהובא לפני בית דין דתי בהתאם לסעיף קטן (א), מוסמך בית הדין הדתי גם למנות מנהל עזבון ולחלק נכסי העזבון, ויחולו סימנים א' עד ה' לפרק הששי, למעט סעיפים 105 ו-106, ובכל מקום בסימנים אלה שמדובר בבית המשפט יראו כאילו מדובר בבית דין דתי.

(תיקון מס' 6)
תשמ"א-1981

(ה) סעיף קטן (א) אינו בא לפגוע בסעיף 4 לחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), תשי"ג-1953.

(ו) בסעיף זה, "בית דין דתי" - בית דין רבני, בית דין שרעי, בית דין של עדה נוצרית ובית דין דרוזי.

156. (א) בטלים -

ביטולים

(1) סעיפים 877 עד 880, 1570, 1571, 1594 פסוק שני, 1595 עד 1605 למגילה;

(2) פקודת הירושה;

(3) סעיף 4 לחוק שיווי זכויות האשה, תשי"א-1951. (ב) בדבר המלך במועצתו לארץ-ישראל, 1947-1922 – (1) בסימן 151(1) יימחק "ירושות, צוואות ועזבונות"; (2) בסימן 154(1) יימחק "וקיום צוואות".	
157. מי שמת לפני תחילתו של חוק זה, יחול על ירושתו הדין שעמד בתקפו ערב תחילתו של חוק זה.	הוראות מעבר
158. (א) צוואה שנעשתה לפני תחילתו של חוק זה והמצווה מת אחרי תחילתו – (1) כשרה, מבחינת צורתה ומבחינת תכנה, אם היתה כשרה ערב תחילתו של חוק זה או לפי הוראות חוק זה; (2) אין לפסלה בשל דבר שאיננו עילה לביטול צוואה לפי חוק זה.	דין צוואות קודמות
(ב) מי שעשה צוואה לפני תחילתו של חוק זה רשאי לבטלה, אחרי תחילתו, לפי הוראות חוק זה. 159. הליכים בעניני ירושה שהתחילו לפני תחילתו של חוק זה, יימשכו כאילו לא היה חוק זה בתקפו. 160. (א) שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, וכן בענינים אלה:	הליכים תלויים ביצוע ותקנות ושינוי התוספת הראשונה והתוספת השנייה (תיקון מס' 18) תשפ"ג-2023
(1) עשיית צוואה בפני רשות בחוץ לארץ והפקדת צוואה בחוץ לארץ; (2) רישום מרכזי של צוואות שנעשו בפני רשות ושל צוואות שהופקדו; (3) מתן הודעה אישית למעוניינים נוסף על הודעה ברבים; מתן הודעה אישית או הודעה ברבים במקרים נוספים על אלה המפורטים בחוק זה; הודעות ברבים, ובכלל זה צורתן של הודעות ברבים ודרכי פרסומן, לרבות מועדי פרסומן, בארץ ובחוץ לארץ;	(תיקון מס' 17) תשע"ח-2018
(4) חשבונות שעל מנהלי עזבון לנהלם; (5) סדרי הדין; (6) מועדים שבסדרי דין, לרבות מועדים לענין בקשה שהוגשה לבית דין דתי; (7) אגרות, שכר והוצאות. (ב) תקנות לפי פסקאות (6) ו-(7) של סעיף קטן (א) טעונות אישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.	(תיקון מס' 9) (תיקון מס' 1988) (תיקון מס' 1988) (תיקון מס' 1988) (תיקון מס' 1988) תשנ"ח-1998
(ג) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת הראשונה; הוראות סימן ה'1 בפרק השישי יחולו על רשויות המנויות בתוספת הראשונה שלוש שנים מיום שנקבעו בחוק זה או לפיו, בתוספת הראשונה, ושר המשפטים רשאי להאריך בדרך האמורה את התקופה, לענין רשות מסוימת, לתקופה אחת נוספת של שלוש שנים. (ד) שר המשפטים רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לשנות בצו את התוספת השנייה.	(תיקון מס' 18) תשפ"ג-2023
161. תחילתו של חוק זה, תשעה חדשים מיום פרסומו ברשומות.	תחולה
תוספת ראשונה (ההגדרה "רשות" שבסעיף 125א)	
(1) רשות המסים בישראל; (2) המוסד לביטוח לאומי; (3) רשות מקומית.	(תיקון מס' 18) תשפ"ג-2023
תוספת שנייה (סעיף 87א)	
מקרים שבהם חלה חובת דיווח של מנהל עיזבון לאפוטרופוס הכללי (1) היה בין הירששים אחד מאלה: (א) נעדר;	(תיקון מס' 18) תשפ"ג-2023
(ב) מי שאינו יכול דרך קבע או דרך ארעי לדאוג לענייניו, כולם או חלקם, ובלבד שאין גורם המוסמך על פי דין לדאוג לענייניו; (ג) קטין שיש לו אפוטרופוס שאינו אחד מהוריו;	
(2) הייתה בצוואה הוראה על הקמת הקדש ציבורי או המייעדת את נכסי העיזבון, כולם או חלקם, לקידום עניין ציבורי, כאמור בסעיף 26 לחוק הנאמנות, התשל"ט-1979, והכול כל עוד	

לא נרשם ההקדש הציבורי ולא מונה לו נאמן כאמור באותו חוק ;
(3) חלפו שישה חודשים מיום מינוי מנהל עיזבון, טרם ניתן צו ירושה או צו קיום צוואה, ולא הוגשה התנגדות לבקשה לצו ירושה או צו קיום ;
(4) מצא בית המשפט, לבקשת האפוטרופוס הכללי או מי מטעמו, כי הגשת המסמכים לאפוטרופוס הכללי נדרשת לשם הגנה על זכותו של יורש בהליך.

לוי אשכול
ראש הממשלה

דב יוסף
שר המשפטים

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה

תקנות הירושה, תשנ"ח-1998

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 73, 76, ו-160 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965, סעיף 26 לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995, סעיף 108 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת לענין מועדים שבסדרי דין, אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': פרשנות ותחולה

הגדרות

1. בתקנות אלה –
 - "אזור פעולה של רשם" – כמשמעותו בסעיף 65 לחוק;
 - "בית המשפט" – בית המשפט לענייני משפחה;
 - "בית דין דתי" – כמשמעותו בסעיף 155(1) לחוק;
 - "החוק" – חוק הירושה, התשכ"ה-1965;
 - "חסוי", "קטין" – כמשמעותם בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962;
 - "טופס" – טופס שבתוספת הראשונה;
 - "יורש" – לרבות זוכה על פי צוואה, לפי הענין;
 - "חוק בית המשפט לענייני משפחה" – חוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995;
 - "הממונה הארצי" – הממונה הארצי לענייני ירושה כמשמעותו בסעיף 65 לחוק;
 - "המרשם הארצי" – כמשמעותו בסעיף 73 לחוק;
 - "נעדר" – אדם שזהותו או מקום הימצאו אינם ידועים או אדם הנמצא מחוץ לגבולות ישראל ומחמת התנאים השוררים במקום הימצאו, ואשר עליהם אין לו שליטה, אין הוא מסוגל לטפל בענייניו;
 - "רשם לענייני ירושה" או "רשם" – כמשמעותו בסעיף 65 לחוק;
 - "תקנות סדר הדין האזרחי" – תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984.

תחולתן של התקנות

2. (א) בקשות ותובענות לפי החוק (להלן – ענייני ירושה), יוגשו והדיון בהן יתנהל לפי תקנות אלה.
- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), על ענייני ירושה המתנהלים בבית המשפט יחול חלק 11 לתקנות סדר הדין האזרחי במידה שאין בו סתירה לתקנות אלה.

פרק ב': המרשם הארצי

הממונה הארצי

3. (א) לשם ניהול המרשם הארצי יפעל הממונה הארצי בתפקידים ובסמכויות שהוענקו לו בחוק ובתקנות אלה.
- (ב) ואלה סמכויותיו ותפקידיו של הממונה הארצי:
 - (1) הקמת לשכות רשמים לענייני ירושה בכל אזורי פעולתם;
 - (2) קביעת נוהלי עבודת הרשמים לענייני ירושה לרבות נוהלי העברת תיקים מרשם לרשם;
 - (3) מתן הנחיות למשנה לממונה הארצי לענין הפעלת סמכויותיו;
 - (4) קביעת נהלים להעברת תיקים ומסמכים לבית המשפט וקבלתם ממנו, בהתייעצות עם מנהל בתי המשפט;
 - (5) הסדרת כל ענין אחר הדרוש לצורך מילוי תפקידיו של הממונה הארצי לפי החוק.

פרטי המרשם הארצי

4. (א) המרשם הארצי יכלול מידע ממוחשב של צוואות שהופקדו לפי סעיף 21 לחוק, של זכרונות דברים שהופקדו לפי סעיף 23(ב) לחוק, של צוואות שנמסרו לפי סעיף 75 לחוק, של בקשות לצווי ירושה ולצווי קיום שהוגשו וכן של צווי ירושה, צווי קיום וצוויים למינוי מנהלי עזבונות, שנתנו בתי משפט, בתי דין דתיים או רשמים לעניני ירושה.

(ב) במרשם הארצי יצוינו –

(1) לענין הפקדת צוואה וזכרון דברים – הפרטים שנקבעו בתקנה 6;

(2) לענין מסירת צוואה – הפרטים שנקבעו בתקנה 8;

(3) לענין בקשה לצו ירושה או צו קיום – פרטים אלה:

(א) שמו של המוריש ומספר תעודת זהותו או דרכונו (להלן – פרטי זהות), מקום מושבו במועד פטירתו ותאריך פטירתו;

(ב) פרטי זהות של המבקש, מענו וענינו בבקשה;

(ג) אם ישנו מיופה כוח – שמו ומענו;

(ד) הרשם לעניני ירושה או בית הדין שאליו הוגשה הבקשה; מועד הגשת הבקשה;

(ה) אם הועברה הבקשה לבית המשפט לפי סעיף 67א לחוק – מועד ההעברה ובית המשפט שאליו היא הועברה;

(4) לענין צו ירושה, צו קיום וצו למינוי מנהל עזבון פרטים אלה:

(א) פרטי זהות של המוריש;

(ב) פרטי זהות של מנהל העזבון;

(ג) תאריך מתן הצו ובידי מי ניתן.

סודיות, בירור ועיון

5. (א) צוואות וזכרונות דברים על צוואות שבעל פה שהופקדו אצל רשם לעניני ירושה, וכל התיקים והרישומים הנוגעים להם, לרבות המרשם הארצי, יישמרו בסוד וכל עוד המצווה בחיים לא תימסר כל ידיעה עליהם.

(ב) לאחר מותו של אדם רשאי מעוניין בדבר לקבל את פרטי המרשם הארצי הנוגעים למנוח.

(ג) מת מצווה שצוואתו הופקדה או נמסרה, רשאי מעוניין בדבר להגיש לרשם לעניני ירושה בקשה לעיין בצוואה; בבקשה כאמור יצוין הענין שיש למבקש בעיון; ראה הרשם כי למבקש ענין בדבר, רשאי הוא להתיר לו לעיין בצוואה, כולה או חלקה, כפי שיקבע הרשם ורשאי הוא להורות על מסירת העתק צילומי למבקש מהחלק שהתיר לעיון; עיון כאמור ייעשה בנוכחותו של עובד לשכת הרשם.

פרק ג': הפקדה, עשייה ומסירה של צוואות

הפקדת צוואה

6. (א) המבקש להפקיד צוואתו אצל רשם לעניני ירושה יתייצב במשרדי הרשם לעניני ירושה כשבידו הצוואה המקורית; המצווה ייחקר על פרטי זהותו וימסור את הצוואה לעובד שהרשם הסמיך לשם כך (בתקנה זו – עובד הרשם).

(ב) לפני הפקדתה במעטפה אצל הרשם, הצוואה תיסרק באמצעות סריקה ממוחשבת לשם גיבוי הצוואה המקורית, באופן שמקיים דרישות אלה:

(1) עובד הרשם שסרק את המסמך אישר שהמסמך נסרק מהמקור בשלמותו;

- (2) ננקטו אמצעים סבירים כדי להבטיח את שמירת קובץ המחשב בצורה הנאמנה למקור ולא ניתן לשנות את תוכן המסמך לאחר מועד הסריקה ;
- (3) בלי לגרוע מהוראות תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז-2017, ננקטו באופן סדיר אמצעי הגנה סבירים לאבטחת המסמך מפני חדירה לקובץ המחשב ושיבוש בעבודת המחשב העלולים לפגום בנאמנות קובץ המחשב למקור, ומפני עיון במסמך בידי אדם שאינו מוסמך לכך ;
- (4) מצוין על גבי קובץ המחשב מועד סריקתו ;
- (5) אם חל מעבר מטכנולוגיה לטכנולוגיה, ננקטו אמצעים סבירים כדי להבטיח את נאמנות קובץ המחשב למקור ואת נאמנות מועד הסריקה כאמור ;
- (6) תועדו הפעולות המפורטות בפסקאות (1) עד (5).
- (ג) לאחר סריקתה, הצוואה תוכנס למעטפה שתיסגר ותיחתם בחותמת הרשם לענייני ירושה או עובד הרשם שהוא הסמיכו לכך ; על המעטפה יצוינו פרטי זהותו ומענו של המפקיד ותאריך ההפקדה ויחתמו עליה הרשם לענייני ירושה או עובד הרשם שהוא הסמיכו לכך והמפקיד.
- (ד) דבר ההפקדה יירשם במרשם הארצי וינתן למפקיד אישור על הפקדת הצוואה.
- (ה) הוראות תקנה זו יחולו, בשינויים המחויבים לפי הענין, על הפקדה של זכרון דברים האמורה בסעיף 23(ב) לחוק, ובלבד שעל המעטפה יצוין גם שמם ומענם של העדים.
- (ו) מי שהפקיד את צוואתו אצל רשם לענייני ירושה רשאי לקבלה בחזרה על פי בקשה בכתב ; הרשם לענייני ירושה יחקור את זהותו של המבקש, ימסור לידיו את צוואתו כנגד חתימתו לאישור קבלת הצוואה, ויודיע על כך למרשם הארצי ; דבר ההפקדה יימחק מהמרשם הארצי וקובץ המחשב המכיל את הצוואה הסרוקה יימחק לצמיתות ממחשבי הרשם לענייני ירושה.
- (ז) בתקנה זו, "סריקה ממוחשבת" ו"קובץ מחשב" – כהגדרתם בתקנה 3א לתקנות העדות (העתקים צילומיים), התש"ל-1969.

הפקדת צוואה שנחתמה בחתימה אלקטרונית מאושרת

- א6. (א) המצווה רשאי להפקיד צוואה שנחתמה בחתימה אלקטרונית מאושרת של הרשות, באופן מקוון באמצעות אתר האינטרנט של האפוטרופוס הכללי, בעצמו או באמצעות הרשות.
- (ב) הפקדת צוואה כאמור בתקנת משנה (א) באמצעות רשות, תיעשה לבקשת המצווה ועל חשבונו, בתוך 30 ימים מיום עשיית הצוואה.
- (ג) הפקדה כאמור בתקנת משנה (א) תכלול הזדהות של המצווה או של הרשות לפי העניין.

הפקדה מרחוק של צוואה

- ב6. (א) על אף האמור בתקנה 6, מי שעשה צוואה רשאי להפקידה מרחוק אצל הרשם לענייני ירושה.
- (ב) ההפקדה מרחוק תהיה באמצעות שליחת מסמך אלקטרוני עם העתק צבעוני סרוק של הצוואה באופן מקוון באמצעות אתר האינטרנט של האפוטרופוס הכללי ; ההפקדה מרחוק תכלול הזדהות של המצווה או הרשות, לפי העניין ; המצווה או הרשות ימסרו את הצוואה המקורית להפקדה במשרדי הרשם לענייני ירושה לפי תקנה 6 בתוך 45 ימים מיום סיום הוראת השעה שבסעיף 2 לתקנות הירושה (תיקון מס' 2), התש"ף-2020.
- (ג) נמסרה הצוואה המקורית, כאמור בתקנת משנה (ב), יימחק קובץ המחשב המכיל את העתק הצוואה ממחשבי הרשם לענייני ירושה, ותחול תקנה 6(ב) עד (ז) ; לא נמסרה הצוואה המקורית בתוך 45 ימים כאמור, דבר ההפקדה יימחק מהמרשם הארצי וקובץ המחשב המכיל את העתק הצוואה יימחק ממחשבי הרשם לענייני ירושה.

עשיית צוואה בפני רשות

7. (א) המבקש לעשות צוואה בפני בית משפט, רשם של בית משפט, חבר בית דין דתי או רשם לענייני ירושה (להלן – רשות), יגיש לרשות בקשה על כך בכתב ויפרט בבקשתו אם דברי הצוואה יהיו בעל פה או בכתב.

(ב) הצוואה תיעשה בפני שופט, רשם של בית משפט, רשם לענייני ירושה או חבר בית דין דתי, ודברי הצוואה כפי שהוגשו לרשות או נרשמו בידיה (להלן – נוסח הצוואה) יימסרו למצווה.

(ג) תיק הבקשה יהיה תיק נפרד אשר יכלול את פרוטוקול הדיון אשר יפרט את דרך עשיית הצוואה לרבות הצהרת המצווה כי הצוואה נעשתה ברצון חופשי; נוסח הצוואה לא יצורף לתיק.

מסירת צוואה

8. מי שחייב למסור צוואה לפי סעיף 75 לחוק, יגיש את המסמך שבידו לרשם לענייני ירושה בציון פרטי זהותו ומענו וכן שמו של המצווה ויקבל אישור על המסירה; דבר המסירה יירשם במרשם הארצי; המסמך האמור יישמר בדרך שנשמרות צוואות מופקדות.

הודעה על הימצאות צוואה

9. (א) היו במרשם הארצי צוואה או זכרון דברים על צוואה שבעל פה ונודע לרשם לענייני ירושה על מותו של המצווה, ונתמלאו התנאים שבסעיף 76 לחוק, יפתח הרשם לענייני ירושה את המעטפה, יעיין בה, ימסור עליה הודעה בדואר רשום לזוכים על פיה, ואם חזרה הודעה שנשלחה לזוכה, יודיע הרשם על הצוואה ברשומות.

(1א) ואולם רשאי הרשם לענייני ירושה לקבוע כי במקרים המפורטים להלן, לא נדרש למסור הודעה או לפרסם ברשומות כאמור:

(1) אם מבוקש לקיים צוואה מאוחרת לצוואה המופקדת וקיימת זהות בין שתי הצוואות מבחינת הזוכים וחלקיהם;

(2) אם האפוטרופוס הכללי מנהל את נכסי הזוכה לפי הצוואה לפי סעיפים 6 או 7 לחוק האפוטרופוס הכללי, התשל"ח-1978, לא נדרש למסור הודעה או לפרסם ברשומות כאמור, לגבי אותו זוכה.

(ב) הרשם לענייני ירושה יערוך פרוטוקול על דבר פתיחת הצוואה והעיון בה ויצרף אליו העתק מההודעה לזוכים ואישור מסירתה ומההודעה ברשומות, אם פורסמה.

(ג) נודע לרשם לענייני ירושה על מותו של המצווה כאמור בתקנת משנה (א), והצוואה המקורית שהופקדה הושמדה, הושחתה או שלא ניתן לאתרה, יפתח הרשם את קובץ המחשב המכיל את הצוואה הסרוקה, ויחולו על צוואה סרוקה שנפתחה כאמור הוראות תקנות משנה (א) עד (ב).

פרק ד': הגשת תובענה לבית המשפט

מקום השיפוט

10. (א) תובענה בענייני ירושה תוגש לבית המשפט שבתחום שיפוטו היה מושבו של המוריש במותו; לא היה מושבו של המוריש בארץ תוגש התובענה לבית המשפט שבתחום שיפוטו נמצאים נכסים מנכסי העזבון.

(1א) היה מושבו של המוריש במותו באזור, כמשמעותו בתוספת לחוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (יהודה והשומרון וחבל עזה – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ח-1967 (להלן – האזור), תוגש התובענה לבית המשפט שאזור פעולתו הוא הקרוב למקום שבו היה מושבו של המוריש במותו.

(ב) תובענה בעניני ירושה שהועברה מרשם לעניני ירושה לפי סעיף 67א לחוק וכן ערעור על החלטת רשם לעניני ירושה יוגשו המוסמך לפי תקנת משנה (א).

(ג) תובענה חדשה נוספת בעניני ירושה, תוגש כאמור בסעיף 6(ד) לחוק בית המשפט לעניני משפחה, התשנ"ה-1995; ראה בית המשפט כי בית משפט אחר דן בתובענה קודמת בעניני ירושה, בין שנסתיים בה הדיון ובין שהיא עדיין תלויה ועומדת, יעביר את התובענה לאותו בית משפט אשר ימשיך לדון בה מהשלב שאליו הגיע בית המשפט שהעבירה, אלא אם כן מצא, מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי לשם בירור התובענה עליו לדון בה כאילו הובאה לפניו לכתחילה.

(ד) על אף האמור בתקנות משנה (א), (ב) ו-(ג), רשאי בית המשפט להורות על העברת הדיון לבית משפט אחר אם כל הצדדים או רובם מתגוררים מחוץ לתחום השיפוט.

פתיחת תיק עזבון

11. (א) תובענות בעניני ירושה יצורפו לתיק משפחה אחד שייקרא תיק עזבון ויכלול תיק עיקרי ותיקי משנה.

(ב) בתובענה חדשה נוספת בעניני ירושה, יציין מביא ההליך את מספרו של התיק העיקרי בבית המשפט שבו נדונה תובענה קודמת.

(ג) תובענה ראשונה תקבל מספר של תיק עיקרי, וכל תביעה נוספת תקבל מספר של תיק משנה לתיק העיקרי; בקשות לסעד ביניים יצורפו לתיק העיקרי או לתיק המשנה שבמסגרתו הוגשו, לפי הענין; הוראות תקנת משנה זו לא יחולו על בקשה לעשיית צוואה לפי תקנה 7.

סעדים בשל תביעות שונות

12. תובענה מן המפורטות להלן, תוגש בתביעה נפרדת, יהיה מספר הענינים בה אשר יהיה:

- (1) תובענה לעשיית צוואה;
- (2) תובענה למתן צו ירושה או צו קיום והתנגדות;
- (3) תובענה להצהרת מוות;
- (4) תובענה להוכחת מותו של אדם וזמן מותו;
- (5) תובענה להוכחת צוואה;
- (6) תובענה למזונות או למדור מן העזבון ומן הירושים;
- (7) תובענה למינוי מנהל עזבון והתנגדות למינוי;
- (8) תובענה לתיקון צו ירושה או צו קיום והתנגדות;
- (9) ערעור על החלטת רשם לעניני ירושה;
- (10) תובענה אחרת בעניני ירושה לרבות תובענה שעילתה סכסוך בקשר לירושה, יהיו הצדדים אשר יהיו.

פרק ה': צו ירושה וצו קיום

סימן א': הגשת בקשה לרשם לעניני ירושה

הרשם לעניני ירושה המוסמך

13. (א) בקשה לצו ירושה או לצו קיום תוגש לרשם לעניני ירושה שבאזור פעולתו היה מושבו של המוריש במותו; לא היה מושבו של המוריש בארץ, תוגש הבקשה לרשם לעניני ירושה שבאזור פעולתו נמצאים נכסים מנכסי העזבון.

(א1) היה מושבו של המוריש במותו באזור, תוגש הבקשה לרשם לעניני ירושה שאזור פעולתו הוא הקרוב למקום שבו היה מושבו של המוריש במותו.

(ב) נמצאו נכסים מנכסי העזבון באזורי פעולתם של רשמים לענייני ירושה שונים והוגשה בקשה בקשר לעזבון פלוני לאחד מהם, לא יהיו עוד האחרים מוסמכים לענין אותו עזבון.

(ג) על אף האמור בתקנות משנה (א) ו-(ב), רשאי הממונה הארצי, על פי בקשת צד לבקשה להורות על העברתה לרשם באזור פעולה אחר, אם כל המבקשים או רובם מתגוררים מחוץ לאזור הפעולה של הרשם לענייני ירושה המוסמך או מטעמים מיוחדים אחרים שיירשמו.

הגשת בקשה

14. (א) בקשת צו ירושה או צו קיום או בקשת שניהם כאחד תוגש בשני עותקים, ערוכה לפי טופס 1 או 2 או באופן מקוון לפי הוראות תקנת משנה (ד); העובדות הכלולות בבקשה יאומתו בהצהרה של המבקש ושל אדם אחר, אם קיימות עובדות הכלולות בבקשה שאינן בידיעתו האישית של המבקש; היה מי מן היורשים קטין, חסוי או נעדר – יציין זאת המבקש בראש הבקשה ובגופה, על פי הטופס.

(ב) לא תקובל בקשה לצו ירושה או לצו קיום אלא אם כן התמלאו כל אלה:

(1) כל הפרטים הנדרשים לפי הטופס שנקבע בתקנת משנה (א) מולאו כהלכה וצורפו לטופס כל המסמכים הנדרשים לפי תקנות אלה;

(2) צורפה תעודת פטירה או הצהרת מוות לאימות פטירתו של המוריש ושל כל אדם אחר שיש להוכיח את פטירתו וזמן מותו, מאושרת כדין, או צורפה בקשה להוכיח באופן אחר את עובדת מותו וזמן מותו של המוריש או של כל אדם כאמור, לפי סעיף 68(א) לחוק, או החלטה שנתן בית המשפט בבקשה כאמור; (3) היתה הבקשה לצו קיום – צורפה הצוואה המקורית או בקשה להתיר את הוכחת הצוואה לפי סעיף 68(ב) לחוק או החלטה שנתן בית המשפט בבקשה כאמור; הופקדה או נמסרה צוואה לרשם לענייני ירושה, יציין זאת המבקש בבקשתו ויצרף העתק הימנה;

(4) צורף אישור על משלוח הודעה בדבר הגשת בקשה לצו קיום או הגשת בקשה לצו ירושה, לפי העניין, בדואר רשום או תצהיר של המבקש או של אדם אחר כי הוא מסר אישית הודעה כאמור ליורשים, לזוכים או לבני משפחה כמפורט בפסקאות משנה (א) או (ב) (בפסקה זו – אישור מסירה); הודעות כאמור יישלחו כמפורט להלן:

(א) בבקשה לצו קיום, יימסרו הודעות לזוכים על פי הצוואה שנערכו לפי טופס 3 לתוספת הראשונה; בבקשה לצו ירושה, יימסרו הודעות ליורשים שפורטו בבקשה שנערכו לפי טופס 3א לתוספת הראשונה; הודעה שנשלחה לזוכים על פי הצוואה תכלול העתק של הצוואה כמפורט בטופס 3 האמור, והודעה שנשלחה ליורש לפי דין תכלול פירוט בדבר חלקו של היורש בעזבון כמפורט בטופס 3א האמור;

(ב) לא היה בין הזוכים על פי הצוואה אחד מאלה: ילדים של המוריש, צאצאיהם, הורי המוריש, צאצאיהם, או בן זוג של המוריש – יצורף גם אישור מסירה לילדי המוריש ולמי שהיה במות המוריש בן זוגו; לא הניח המוריש בן זוג או ילדים, יצורף אישור מסירה להורי המוריש, ואם גם לא הניח הורים, יצורף אישור המסירה לאחיו; הודעה לפי פסקת משנה זו תהיה ערוכה לפי טופס 3ב לתוספת הראשונה; (5) היה המבקש מיוצג על ידי עורך דין – צורף לבקשה ייפוי כוח;

(6) שולמה האגרה שנקבעה וכן שולמו הוצאות הפרסום כאמור בתקנה 17;

(7) במרשם הארצי אין רישום בדבר הגשת בקשה קודמת לצו ירושה או לצו קיום לרשם לענייני ירושה או לבית דין דתי, בענין אותו עזבון.

(ג) מבקש הרוצה לזכות בחלקו של יורש שנפטר אחרי מות המוריש, יצרף לבקשתו צו ירושה או צו קיום מאושר כדין, לגבי אותו יורש.

(ד) מבקש רשאי להגיש לרשם לענייני ירושה בקשה מהבקשות המנויות בתוספת השנייה באופן מקוון באמצעות אתר האינטרנט של האפוטרופוס הכללי; ואולם היה המבקש מיוצג על ידי עורך דין, יוגשו בקשות כאמור מטעמו באופן מקוון בלבד; על הגשת בקשה כאמור בתקנת משנה זו יחולו הוראות אלה: (1) הוגשה הבקשה באופן מקוון, יצורפו המסמכים הנדרשים כאמור בתקנות משנה (ב) ו-(ג), למעט צוואה מקורית, באופן מקוון באמצעות אתר האינטרנט האמור; צירוף צוואה מקורית בהתאם להוראות תקנה 14(ב)(3) ייעשה בדרך של מסירתה לרשם לענייני ירושה בתוך 7 ימים ממועד הגשת הבקשה באופן מקוון כאמור;

(2) המבקש ישמור את המסמכים המקוריים שהעתק מהם צורף לבקשה ויציגם לרשם לענייני ירושה אם יידרש לכך;

(3) עם קליטת הבקשה שהוגשה באופן מקוון, יומצא לשולח, באופן מקוון, אישור על הגשת הבקשה, שבו יצוין מועד קליטת הבקשה.

תצהירים לאימות פטירה

15. (א) בקשה להוכחת עובדת מותו של אדם וזמן מותו תוגש לרשם או לבית המשפט כשהענין הועבר אליו לפי סעיף 67א לחוק, ותלווה בתצהירים של המבקש ושל אדם אחר, שבהם יפורטו נסיבות המוות וזמנו והטעמים המיוחדים לאי-המצאת תעודת הפטירה או הצהרת מוות. (ב) בבדיקת הבקשה רשאי הרשם לענייני ירושה או בית המשפט, לפי הענין, לברר את העובדות המצוינות בתצהירים ורשאי הוא להזמין את המצהירים ולחקרם.

הודעת הסתלקות

16. (א) המסתלק מחלקו בעזבון יגיש הודעת הסתלקות לרשם לענייני ירושה או לבית המשפט כשהענין הועבר אליו לפי סעיף 67א לחוק. (ב) בהודעת הסתלקות יפורטו פרטי זהותו של המסתלק, שיעור ההסתלקות, ואם הסתלק לטובת בן-זוגו של המוריש, ילדו או אחיו, יציין במפורש לטובת מי הסתלק; הודעת ההסתלקות תהיה בתצהיר. (ג) היה המסתלק קטין או פסול-דין, תצוין עובדה זו בהודעת ההסתלקות והבקשה לאישור הודעת ההסתלקות תוגש לבית המשפט.

פרסום בקשות

17. (א) הודעה על הגשת בקשה לצו ירושה או לצו קיום תפורסם באתר האינטרנט של האפוטרופוס הכללי וברשומות; ההודעה תכלול הזמנה להגשת כתב התנגדות בתוך תקופה של שבועיים מיום הפרסום או תקופה ארוכה יותר, לפי קביעת הרשם לענייני ירושה. (ב) הוגשה הבקשה לצו ירושה או לצו קיום לבית דין דתי, תפורסם ההודעה, נוסף על האמור בתקנת משנה (א), גם באתר האינטרנט של בית הדין הדתי. (ג) הוצאות הפרסום יחולו על המבקש, ואולם אם ניתן למבקש פטור מחובת תשלום אגרה לפי תקנה 4 לתקנות הירושה (אגרות הרשם לענייני ירושה), התשנ"ח-1998, יחולו הוצאות הפרסום על הממונה הארצי.

בדיקת המרשם

18. (א) הוגשה בקשה לצו ירושה או לצו קיום, יברר הרשם לענייני ירושה במרשם הארצי אם נמסרה או הופקדה צוואה או אם נמסר או הופקד זכרון דברים על צוואה שבעל-פה.

(ב) מצא הרשם לענייני ירושה כי מצויה צוואה בקשר לאותו עזבון, כאמור בתקנת משנה (א), ואין היא נושא הבקשה, ישלח הודעה בדואר רשום על דבר קיומה לזוכים על פיה ועל דבר הגשת הבקשה; בהודעה יצוין כי הזוכים רשאים להגיש כתב התנגדות לבקשה, בתוך ארבעה עשר ימים מיום המצאת ההודעה.

התנגדות לבקשה

19. (א) הרוצה להגיש התנגדות לבקשה יגיש לרשם לענייני ירושה כתב התנגדות, יפרט בה את נושא התנגדותו ונימוקיה, ויצרף אליה את כל המסמכים שעליהם היא מתבססת; העובדות הנטענות בכתב ההתנגדות יאומתו בתצהיר; לכתב ההתנגדות תצורף קבלה המעידה על תשלום האגרה שנקבעה וייפוי כוח – אם המתנגד מיוצג על ידי עורך דין; המתנגד ימציא את כתב ההתנגדות האמור לבעלי הדין.

(ב) קבע רשם לענייני ירושה זמן להגשת התנגדויות, רשאי הוא לפי שיקול דעתו, להאריכו מזמן לזמן, אף אם הסתיים הזמן שנקבע לכתחילה.

סימן ב': העברת הבקשה לבית המשפט

העברת תיק הבקשה

20. ראה הרשם כי נתקיים אחד מן התנאים הקבועים בסעיף 67א לחוק, יעביר את התיק על כל מצורפיו לבית המשפט המוסמך ויצרף אליו את פרטי המרשם הארצי הקשורים לענין.

סדר הדין בבקשה

21. (א) מגיש הבקשה לרשם לענייני ירושה יירשם כתובע והדיון יתנהל בבית המשפט כמפורט להלן בתקנה זו:

- (1) הוגשה התנגדות לבקשה או שראה היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו לנכון ליזום הליך לענין הבקשה, מגיש ההתנגדות או היועץ המשפטי לממשלה יירשם כנתבע בתובענה;
 - (2) לא היה נתבע בתובענה, יעיין בית המשפט בבקשה שהועברה אליו ורשאי הוא להזמין את הנוגעים בדבר לדיון ולברר את העובדות הטעונות הוכחה גם אם לא נתבקש לעשות כן.
- (ב) הודעה על תאריך הדיון תומצא בדואר רשום לתובע, לנתבע ולמנהל העזבון אם נתמנה קודם לכן; הוגשה התנגדות, יצורף כתב ההתנגדות להודעה לתובע ולמנהל העזבון.

הודעת הרשם על הימצאותה של צוואה

22. הועברה בקשה לצו ירושה או לצו קיום לבית משפט, ולאחר מכן נמסרה צוואה לרשם לענייני ירושה, ישלח הרשם הודעה, בדואר רשום, על דבר קיומה של הצוואה לזוכים על פיה; בהודעה יצוין כי הזוכים רשאים להגיש כתב התנגדות לבקשה לבית המשפט שאליו הועברה הבקשה, בתוך ארבעה עשר ימים מיום המצאת ההודעה; העתק מההודעה ואישור על מסירתה יישלחו לבית המשפט.

סימן ג': מתן צו ירושה וצו קיום

מתן צו באין התנגדות

23. (א) לא הוגשה התנגדות בתוך המועד הקבוע בתקנה 17 או בתוך המועד הקבוע בתקנה 18(ב), לפי המאוחר מביניהם, ולא נתקיים תנאי מהתנאים האחרים המפורטים בסעיף 67א(א) לחוק, והרשם לענייני ירושה החליט לתת את הצו המבוקש, ייערך הצו לפי תקנה 24 והרשם יאשר אותו בחתימתו.
- (ב) החליט בית המשפט לתת צו ירושה או צו קיום ולא הוגשה התנגדות בתוך המועד הקבוע בתקנה 22, ייערך הצו כאמור בתקנה 24, ובית המשפט יאשר אותו בחתימתו.

נוסח הצו

24. (א) צו ירושה ייערך לפי טופס 4 וצו קיום לפי טופס 5.
- (1א) נתמנה מנהל עיזבון במועד מתן צו ירושה או צו קיום צוואה או עד לאותו מועד, יצוין הדבר בצו.
- (ב) צו קיום יצהיר על תוקפה של הצוואה שהעתק מאושר ממנה מצורף לו; ביטל או תיקן בית המשפט הוראה מהוראות הצוואה יציין זאת בצו; הוראה זו תחול גם על רשם לעניני ירושה לענין צוואה שתיקן.
- (ג) ציווה המוריש חלק מנכסיו, רשאי הרשם לעניני ירושה או בית המשפט לכלול בצו אחד צו ירושה וצו קיום לפי טופס 6, ויחולו הוראות תקנת משנה (ב).
- (ד) היה המנוח נספה כמשמעותו בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י-1950, יצוין בצו הירושה או בצו הקיום "נפל" במקום "נפטר".

צו חלקי

25. הרשם לעניני ירושה או בית המשפט רשאי לתת צו ירושה או צו קיום על חלק מן העיזבון כל אימת שנראה לו כי מתן הצו אינו עשוי להשפיע על זכויות שעדיין לא נתבררו.

קיום צוואה פגומה

26. (א) קיים בית המשפט או הרשם לעניני ירושה צוואה בכתב יד על אף העדר חתימה או תאריך, או שקיים צוואה על אף פגם בחתימתם של המצווה או של העדים או בתאריך הצוואה או בהליכים המפורטים בסעיפים 20 עד 23 לחוק או בכשרותם של העדים, או שתיקן צוואה לפי סעיפים 30 ו-32 לחוק או שביטל הוראה מהוראותיה, תצוין העובדה בהחלטתו ויפורשו נימוקיה.
- (ב) תיקן הרשם לעניני ירושה צוואה לפי סעיף 32 לחוק תצוין העובדה בהחלטתו ויפורשו נימוקיה.

תיקון או ביטול צו

27. (א) המבקש תיקון או ביטול של צו ירושה או של צו קיום, יגיש בקשה בכתב לבית המשפט או לרשם לעניני ירושה שנתן את הצו; בבקשה יצוינו כתובות כל היורשים; העובדות הכלולות בבקשה יאומתו בתצהיר של המבקש ושל אדם אחר, אם קיימות עובדות הכלולות בבקשה שאינן בידיעתו האישית של המבקש; לבקשה יצורף אישור על תשלום האגרה שנקבעה.
- (ב) (1) המבקש ימציא עותק מן הבקשה לכל היורשים או הזוכים המופיעים בצו הירושה או צו הקיום, לפי העניין;
- (2) היורשים או הזוכים כאמור רשאים להשיב לבקשה בתוך 14 ימים מיום שהומצאה להם.
- (3) הוגשה בקשה לתיקון או לביטול של צו ירושה או של צו קיום צוואה שנתן הרשם לעניני ירושה, רשאי הוא להורות על עיכוב ביצוע של כל החלטה שנתן בקשר לעיזבון.
- (ג) הבקשה תידון בפני בית המשפט או הרשם לעניני ירושה, לפי הענין, אולם אם הוגשה הבקשה לרשם לעניני ירושה, והוא ראה כי נתקיים אחד מן התנאים הקבועים בסעיף 67א(א) לחוק או אם ראה שלא להיזקק לבקשה לפי סעיף 72 לחוק, יעביר את הבקשה לבית המשפט כדי שידון בה; בית-המשפט רשאי שלא להיזקק לעובדה או לטענה שהמבקש יכול היה להביאה לפניו לפני מתן הצו, או שיכול היה להביאה לאחר מכן ולא עשה כן בהזדמנות הסבירה הראשונה.
- (ד) הועברה הבקשה לבית המשפט, יראו את מגיש הבקשה כתובע ואת היורש כנתבע בתובענה.
- (ה) החליט בית המשפט או הרשם לעניני ירושה לתקן או לבטל את הצו, ייתן צו מתוקן וישלח הודעה על כך לכל אחד מהצדדים; הודעה על תיקון הצו או ביטולו תישלח למרשם הארצי.

פרק ו': מזונות מן העזבון

תובענה למזונות מן העזבון

28. (א) תובענה למזונות מן העזבון, שינויים או ביטולם, לרבות בקשת ביניים לקביעת מזונות זמניים, תוגש בכתב לבית המשפט.

(ב) בתובענה יצוין דבר זכותו של התובע למזונות מן העזבון ויפורשו בה, ככל האפשר, הפרטים המצוינים בסעיף 59 לחוק וכן פירוט הכנסות התובע בשנים עשר החודשים שקדמו להגשת התביעה; לתובענה יצורף תצהיר לשם אימות העובדות שעליהן היא מתבססת ויצורפו כל המסמכים התומכים בתובענה.

הזמנה וכתב הגנה

29. הוגשה תביעה למזונות מן העזבון, תומצא התביעה לכל היורשים לפי צו הירושה או למנהל העזבון, אם מונה, בצירוף הזמנה לפי טופס 7, להגיש כתב הגנה בתוך חמישה עשר ימים; לכתב ההגנה יצורף דוח על נכסי העזבון והכנסותיו ערוך בתצהיר בצירוף כל המסמכים התומכים בו.

הרחבת העזבון לצורכי מזונות

30. ראה בית המשפט כי יש לדון בהרחבת העזבון לצורכי מזונות, כאמור בסעיף 63 לחוק, יוזמן לדיון מי שעלול להיפגע על ידי ההחלטה והוא יצורף כנתבע.

פרק ז': הנהלת העזבון

בקשה למינוי מנהל עזבון

31. (א) בקשה למינוי מנהל עזבון, לרבות מנהל עזבון זמני, תוגש בידי מעוניין, אם כל הצדדים הנוגעים לענין הסכימו לבקשה, לרשם לעניני ירושה המוסמך; ואולם הגשת בקשה למינוי מנהל עזבון לפי סעיף 81 לחוק, אינה טעונה הסכמת הנוגעים בדבר; באין הסכמה כאמור או אם הוגשה בקשה לצו ירושה או לצו קיום לרשם לעניני ירושה והועברה לבית המשפט, תוגש הבקשה בידי מעוניין בדבר לבית המשפט. (ב) הבקשה תוגש בשני עותקים, ערוכה לפי טופס 8; העובדות המפורטות בה יאומתו בתצהיר ויצורפו אליה כל המסמכים הנדרשים לפי תקנות אלה. (ג) לא תקובל בקשה לניהול עזבון אלא אם כן שולם לאפוטרופוס הכללי סכום בשיעור שנקבע לענין זה בתקנה 1 לתקנות האפוטרופוס הכללי (שכר), התשל"ח-1978.

תוכן הבקשה

32. (א) המבקש יפרט בבקשתו את הטעמים שעל יסודם יש למנות מנהל עזבון ואת שמו ומענו של מנהל העזבון המוצע, אם הוצע. (ב) היה ידוע למבקש כי המוריש קבע בצוואתו מבצע צוואה או מנהל עזבון, תצוין גם עובדה זו והבקשה לקיום הצוואה תלווה בבקשה למינוי כמנהל עזבון; התנגד המבקש למינוי יציין זאת בבקשה לקיום הצוואה ויפרט את נימוקיו להתנגדות.

התנגדות לבקשה

33. על בקשה למינוי מנהל עזבון בבית המשפט או אצל הרשם לעניני ירושה תחול תקנה 19, בשינויים המחויבים לפי הענין.

הסכמתו של מנהל העזבון

34. אדם העומד להתמנות מנהל עזבון יגיש הסכמתו למינוי או ימסרנה בעל פה לבית המשפט או לרשם לענייני ירושה, לפי הענין.

ערובה

35. החליט בית המשפט או הרשם לענייני ירושה, לפי הענין, לחייב את מנהל העזבון במתן ערובה, תינתן ערובה לפי טופס 9.

הפקדת כספים

36. בית המשפט או הרשם לענייני ירושה, לפי הענין, רשאי להורות למבקש על הפקדת סכום כסף בבית המשפט לכיסוי שכרו של מנהל העזבון והוצאותיו.

מינוי מנהל עזבון

37. (א) ראה הרשם לענייני ירושה או בית המשפט כי יש צורך במינוי מנהל עזבון או מינוי מנהל עזבון זמני (להלן – מנהל עזבון), ימנה מנהל עזבון בצו ערוך לפי טופס 10 ; לא צוינה בצו תקופת המינוי, תהא תקופת מינויו של מנהל עזבון שנתיים ושל מנהל עזבון זמני שישה חודשים.

(ב) (בוטלה)

(ג) על פי בקשת מנהל העזבון רשאי בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להאריך את התקופות האמורות בתקנת משנה (א).

(ד) צמצם בית המשפט או הרשם לענייני ירושה את תפקידיו של מנהל העזבון או הרחיבם, או קבע פעולות הטעונות אישורו, יצוין הדבר בצו ; היה המינוי למנהל עזבון זמני, ייקבעו בצו סמכויותיו ותפקידיו.

(ה) מזכירות בית המשפט או מזכירות הרשם לענייני ירושה, תמציא לאפוטרופוס הכללי עותק מכל צו מינוי לפי תקנה זו וכן מכל צו להארכת תוקפו.

(ו) מינה בית דין דתי מנהל עזבון, תמציא מזכירות בית הדין העתק מצו המינוי לאפוטרופוס הכללי.

פרטת נכסי העזבון

38. מנהל העזבון יערוך פרטה כאמור בסעיף 84 לפי טופס 11 ויפעל לפי ההוראות שלהלן :

(1) במקרים המנויים בתוספת השנייה לחוק – יגיש את הפרטה, את תוספת הפרטה, השומה והדוחות האמורים בסעיפים 84, 85 ו-86 לחוק, בהתאמה, באופן מקוון לאפוטרופוס הכללי, לשם בדיקתם, ועם קבלת אישור על הגשתם כאמור – יגישם גם ליורשים ;

(2) במקרים שאינם מנויים בתוספת השנייה לחוק – יגיש את הפרטה או את תוספת הפרטה, לפי העניין, ליורשים, לאחר שמסר אותה באופן מקוון לאפוטרופוס הכללי לשם תיעוד, בצירוף אישור מסירתה כאמור.

ציון תפקידו של מנהל העזבון וחובותיו

39. (א) בכל מסמך, הליך משפטי או פעולה של מנהל עזבון, מכוח תפקידו, יצוין שהוא פועל כמנהל עזבון של פלוני, ואם היה מנהל עזבון זמני תצוין עובדה זו.

(ב) משנודע למנהל העזבון שיש בעזבון מקרקעין או נכסים אחרים שמתנהלים לגביהם על פי כל דין פנקסים המשמשים לרישום זכויות בעלות, ידאג שתירשם בהם הערה על מינוי מנהל עזבון ; הממונה על הרישום האמור ירשום הערה כנדרש משהוגש לו צו המינוי.

(ג) מנהל העזבון יפתח חשבון בבנק על שם העזבון ויפקיד בו כספים מכוח תפקידו, ככל האפשר בתכוף לאחר קבלתם, ולא יחזיק את כספי העזבון בחשבונו הפרטי.

(ד) מנהל העזבון יקפיד על קיום אסמכתה לכל הוצאה והכנסה, חוץ מסכומים קטנים שלפי הנוהג אין להם קבלות.

בקשת הוראות מבית המשפט

40. (א) בקשה של מנהל עזבון למתן הוראות מבית המשפט בדבר הנוגע למילוי תפקידו תוגש בכתב בצירוף תצהיר.

(1א) מינה הרשם לעניני ירושה מנהל עזבון, יצרף מנהל העזבון או מעוניין בדבר, לבקשתו הראשונה מבית המשפט, גם את צו מינוי מנהל העזבון, ומזכירות בית המשפט תפתח תיק עזבון שאליו יצורף הצו וכל בקשה שתוגש לבית המשפט בקשר לעזבון.

(ב) בכל מקרה שבו כולל העזבון רכוש או זכויות של קטין, חסוי או נעדר תצוין עובדה זו בהבלטה במשפט הפתיחה שבבקשה.

(ג) לכל בקשה למתן הוראות בנוגע לנכסים יש לצרף את המסמכים המעידים על הזכויות הקיימות בהם או העתקים מאושרים מהם, אולם רשאי בית המשפט לפטור מהגשת המסמכים האמורים אם הוא סבור כי אין צורך בהם לשם מתן ההוראות.

(ד) בבקשת מנהל עזבון לאישור פעולה כנדרש בסעיף 97 לחוק, או לאישור מכירה של נכס מנכסי העזבון או לחלוקתו למי מן היורשים, יהיו כל היורשים משיבים, אולם רשאי בית המשפט, בנסיבות מיוחדות, לפטור מחובת המצאת הבקשה למשיב פלוני; צורפה הסכמתו של יורש לבקשה, אין צורך להמציאה לו ולהזמין לדיון, אלא אם כן הורה על כך בית המשפט.

(ה) בבקשה למתן הוראות שלא לפי תקנת משנה (ד), רשאי בית המשפט להורות על צירוף היורשים, כולם או מקצתם, כמשיבים לבקשה.

(ו) בית המשפט רשאי, כאמור בסעיף 83 לחוק, ליתן הוראות למנהל עזבון אף בלא שהוגשה בקשה בדרך האמורה בתקנה זו.

הגשת דוחות

41. (א) דינים וחשבונות של מנהל עזבון יוגשו לאפוטרופוס הכללי, לפי טופס 12, ויאומתו בתצהיר.
(ב) האפוטרופוס הכללי רשאי להורות על המצאת עותקים מן הדינים והחשבונות ליורשים או למי מהם.

אכיפת תשלום

42. מנהל עזבון האחראי לנזק שנגרם עקב הפרת חובתו כמנהל עזבון ובית המשפט לא פטרו מאחריותו זו, כולה או מקצתה, רשאי בית המשפט להורות על עיקול נכסיו, למכרם ולהשתמש בדמי המכר לסילוק כל סכום המגיע ממנהל העזבון או לכיסוי כל הפסד שגרם, ואת היתרה ישלם למנהל העזבון.

שכרו של מנהל עזבון

43. (בוטלה)

דיון בפסיקת שכר ובשחרור

44. (בוטלה)

משיבים בבקשות

45. (א) נתמנה מנהל עזבון, יומצא לו עותק מכל בקשה שתוגש לפי תקנות אלה, ודינו כדין משיב.

(ב) לא נתמנה מנהל עיזבון, יומצא עותק מכל בקשה, ככל האפשר, ליורשים ולצדדים הנוגעים בדבר, ודינם כדין משיבים; אולם רשאי בית המשפט אם ראה את הדבר לנכון, לפטור מהמצאה למשיבים או לאחדים מהם.

פרק 1ז: פסיקת שכר טרחה של מנהל עיזבון ואישור על סיום תפקידו

בקשה לפסיקת שכר טרחה ואישור על סיום תפקיד

45א. (א) סיים מנהל עיזבון את תפקידו בניהול עיזבון, כאמור בסעיף 82 לחוק, יגיש בקשה לפסיקת שכר טרחה ולקבלת אישור על סיום תפקידו כמנהל עיזבון.
(ב) בבקשה יפרט מנהל העיזבון, בין השאר, את שווי נכסי העיזבון, לפי תקנה 45ז, את הפעולות שביצע בניהול העיזבון, את גובה השכר שהוא מבקש ואת דרך חישובו.
(ג) בית המשפט לא ידון בבקשה לפי תקנת משנה (א) בטרם קיבל הודעה מהאפוטרופוס הכללי בדבר בדיקת הפרטה והדינים והחשבונות הסופיים, או בדבר החלטתו שלא לבדקם, אלא אם כן חלפו שבעים וחמישה ימים מיום שהוגשו הדינים והחשבונות הסופיים לאפוטרופוס הכללי.
(ד) הוראות תקנה 40(ד) יחולו גם על בקשה לפי פרק זה.

קביעת השכר

45ב. (א) בית המשפט יקבע למנהל העיזבון שכר בעד מילוי תפקידו כמנהל עיזבון ועשיית הפעולות שבסמכותו, שלא יעלה על 3% משווי העיזבון; השכר ייקבע בהתחשב, בין השאר, בשווי הכולל של נכסי העיזבון, בסוג הנכסים שבעיזבון, בטיב הפעולות שביצע מנהל העיזבון ובהיקפן, וכן בהתחשב בפעולות שביצע מנהל העיזבון שקדם לו, אם היה כזה, ובשכר שנפסק לו.
(ב) כלל ניהול העיזבון פעולות חריגות או שנדרש מאמץ מיוחד לביצוע תפקידו הרגילים של מנהל העיזבון, רשאי בית המשפט להגדיל את שכרו ובלבד שהשכר שייקבע לא יעלה על 4% משווי העיזבון.
(ג) לשכר הטרחה שיקבע בית המשפט לפי תקנות אלה ייוסף מס ערך מוסף.

מה כולל שכר מנהל עיזבון

45ג. (א) שכר מנהל עיזבון כולל שכר בעד כל הפעולות הרגילות הכרוכות בניהול העיזבון, לרבות בעד הגשת בקשות למינוי מנהל עיזבון, למתן הוראות, לפסיקת שכר טרחה ולאישור על סיום תפקידו והוא אינו כולל שכר בעד הגשת בקשות לצו ירושה ולצו קיום צוואה.
(ב) שכר מנהל עיזבון כולל החזר ההוצאות השוטפות הרגילות הכרוכות בניהול העיזבון; מנהל עיזבון רשאי לנכות מהעיזבון הוצאות אחרות שהוציא בקשר לעיזבון, כפי שיאשר בית המשפט, ורשאי הוא להגיש לבית המשפט בקשה לקבלת אישור מראש להוצאה מיוחדת שהוא עומד להוציא.
(ג) בית המשפט רשאי לפסוק למנהל עיזבון שכר נפרד בעד שירותים מקצועיים שנתן בתחום מקצועו בקשר לעיזבון, וכן רשאי הוא להתיר לו לנכות מהעיזבון הוצאות בעד שירותים מקצועיים שקיבל בקשר לעיזבון, אשר אינם כלולים בתקנות משנה (א) ו-(ב).

(ד) שכר שייפסק או שיותר בניכוי לפי תקנת משנה (ג) לא יעלה על התעריף המינימלי הקיים או המומלץ במקצועו של נותן השירות המקצועי, אלא אם כן אישר זאת בית המשפט מראש.

המועד לפסיקת השכר

45ד. (א) בית המשפט יפסוק את שכרו של מנהל העיזבון בתום ניהול העיזבון.

(ב) נמשך ניהול העיזבון זמן רב או שהוא כרוך בהשקעת עבודה מרובה, רשאי בית המשפט לפסוק למנהל עיזבון שכר חלקי, על חשבון השכר הכולל, שלא יעלה על 2% משווי נכסי העיזבון, על פי הפרטה ותוספת הפרטה, אם הוגשה.

כמה מנהלי עיזבון

45ה. (א) השכר שיפסוק בית המשפט בעד ניהול עיזבון לא יושפע מכך שיש לעיזבון כמה מנהלי עיזבון. (ב) היו לעיזבון כמה מנהלי עיזבון, יחולק השכר ביניהם על פי הסכמתם או על פי קביעת בית המשפט.

מנהל עיזבון במקום מנהל קודם

45ו. מינה בית המשפט מנהל עיזבון, במקום מנהל עיזבון קודם, קבוע או זמני, או לאחר תום כהונת מנהל עיזבון קודם שנפסק שכרו, לא יעלה שכרם הכולל של מנהלי העיזבון על השכר האמור בתקנה 45ב(ב).

שווי העיזבון

45ז. (א) נכסי העיזבון לצורך קביעת שווי העיזבון הם כל אותם נכסים שהיו בעיזבון במועד פטירת המוריש או שנוספו לאחר מכן, על פי הפרטה ותוספת הפרטה, אם הוגשה. (ב) לצורך קביעת שכר טרחת מנהל העיזבון ייקבע שוויים של נכסי העיזבון כדלקמן:

(1) נכסים כספיים – השווי ביום פטירת המוריש בצירוף הפרשי הצמדה בשיעור עליית מדד המחירים לצרכן (להלן – המדד) שפורסם לאחרונה לפני יום הגשת הבקשה לפסיקת שכר טרחה, לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני יום פטירת המוריש;

(2) נכסים אחרים – השווי ביום מימושם או ביום חלוקתם ליורשים בלא מימוש, לפי הענין, בצירוף הפרשי הצמדה בשיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני יום הגשת הבקשה לפסיקת שכר טרחה, לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני יום המימוש או יום החלוקה ליורשים בלא מימוש, לפי הענין.

פרק ח': ערעור על החלטת רשם לעניני ירושה

המועד להגשת ערעור

46. המועד להגשת ערעור על החלטת רשם לעניני ירושה הוא חמישה עשר ימים מיום המצאת ההחלטה; הערעור יוגש לבית המשפט המוסמך.

עיכוב ביצוע

47. הרשם לעניני ירושה שנתן החלטה רשאי להורות על עיכוב ביצוע החלטתו עד להכרעה בערעור או לתקופה קצרה ממנה, אם הוגשה לו על כך בקשה בכל עת שלאחר ההחלטה ועד לגמר הדיון בערעור או עד תום המועד להגשתו, הכל לפי התאריך המאוחר יותר; הוגשה הבקשה לאחר שימוע ההחלטה, ידון בה הרשם אף בלי שניתנה הודעה מראש עליה.

פרק ט': הגשת בקשה לצו ירושה או לצו קיום בבית דין דתי

הגשת בקשה לבית דין דתי

48. (א) על בקשה לצו ירושה או לצו קיום בבית דין דתי, יחולו תקנות 10(א), 14, 16, 17, 19, 24, 25, 27, 28, 29 ו-30 בשינויים המחויבים לפי הענין, ואולם על אף האמור בתקנה 14, תקובל בקשה לצו ירושה בבית דין דתי גם אם לא מולא חלק ד בטופס 1. (ב) נוסף על האמור בתקנת משנה (א), לא תקובל בבית דין דתי בקשה אלא אם כן צורפו אליה:

- (1) הסכמות כל הצדדים הנוגעים בדבר לשיפוט בית הדין הדתי, בתצהיר;
- (2) החלטת רשם לענייני ירושה או בית משפט, לפי הענין, לפי סעיף 68(א) לחוק, בענין הוכחת מותו של אדם או זמן מותו שלא על ידי תעודת פטירה או הצהרת מוות;
- (3) החלטת בית משפט לפי סעיף 68(ב) לחוק, להתיר הוכחת צוואה בהגשת העתק או באופן אחר.
- (ג) קיבל בית הדין בקשה לצו ירושה או צו קיום, ישלח הודעה על קבלתה למרשם הארצי בציון כל הפרטים הנדרשים לפי תקנה 4(ב). הממונה הארצי ישלח לבית הדין הדתי את כל פרטי המרשם הארצי הנוגעים לאותו עזבון.

הודעת הרשם בדבר הימצאותה של צוואה

49. הוגשה בקשה לצו ירושה או לצו קיום לבית דין דתי, ולאחר מכן נמסרה צוואה לרשם לענייני ירושה, ישלח הרשם הודעה בדואר רשום על דבר קיומה של הצוואה לזוכים על פיה; בהודעה יצוין כי הזוכים רשאים להגיש כתב התנגדות לבקשה לבית הדין שלו הוגשה, בתוך ארבעה עשר ימים מיום המצאת ההודעה; העתק מההודעה ואישור על מסירתה יישלחו לבית הדין הדתי.

מתן הצו

50. (א) הוגשה התנגדות לבקשה לצו ירושה או לצו קיום ואין בה הסכמה לסמכות השיפוט של בית הדין – ימחק בית הדין את הבקשה.
- (ב) לא הוגשה התנגדות בתוך המועדים הקבועים בתקנה 17 או 49, לפי המאוחר מביניהם, רשאי בית הדין ליתן את הצו המבוקש.

מנהל עזבון שמונה בידי בית דין דתי

51. הוראות פרק ז יחולו, בשינויים המחויבים, גם על מנהל עזבון שמינה בית דין דתי.

פרק ט'1: הליך חלופי לסילוק חובות מכספי העיזבון

פנייה במסמך אלקטרוני

- 51א. פנייה לגביית חוב לפי סעיף 125ג לחוק, יכול שתיערך במסמך אלקטרוני ויחול לעניין זה סעיף 12ב1(ד)(1) ו-ו(ו) לפקודת המסים (גבייה) או תקנה 7 לתקנות המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ו-1996, לפי העניין ובשינויים המחויבים; לעניין זה, "מסמך אלקטרוני" – כהגדרתו בסעיף 12ב1(א) לפקודת המסים (גבייה).

אופן פרסום ומשלוח הודעה על כוונה לבצע פנייה לגביית חוב

- 51ב. (א) הודעה של רשות לפי סעיף 125ד לחוק תהיה ערוכה לפי טופס 14 שבתוספת הראשונה.
- (ב) הממונה על הגבייה ברשות יפרסם הודעה כאמור בסעיף קטן (א) באתר האינטרנט של הרשות, במקום ייעודי לפרסומים כאמור.
- (ג) אדם שסבר כי פרטי הודעה שפורסמה לפי תקנה זו אינם נכונים, רשאי לפנות לממונה על הגבייה ברשות שפרסמה את ההודעה בבקשה לתקן את המידע או למחוק אותו; בבקשה כאמור יפרט הפונה את הזיקה שלו לעיזבון ואת טיעונו בצירוף אסמכתאות.

פרסום באתר האינטרנט של הממונה הארצי

- 51ג. (א) הממונה על הגבייה ברשות יעדכן את הממונה הארצי על הודעה שפרסם כאמור בתקנה 51ב באופן מקוון באמצעות מערכת ממוחשבת כפי שיורה הממונה הארצי.

(ב) כל אדם רשאי לבצע באתר האינטרנט של הממונה הארצי בדיקה של הודעות שפורסמו כאמור בתקנה 51ב בדרך של שאילתה לפי מספר תעודת הזהות של המנוח.

אופן הגשת התנגדות לגביית חוב חלוט מכספי העיזבון

51ד. (א) נושה המבקש להגיש התנגדות לפי סעיף 125 לחוק יצרף להתנגדות העתק מהבקשה לביצוע פסק דין נגד החייב שהוגשה ללשכת ההוצאה לפועל או העתק מהבקשה לצו למינוי מנהל עיזבון לעיזבון החייב שהוגשה לבית משפט או לרשם לענייני ירושה, לפי העניין; בהתנגדות יציין הנושה את גובה החוב של העיזבון לטובתו.

(ב) יורש המבקש להגיש התנגדות לפי סעיף 125 לחוק יצרף להתנגדות העתק מהבקשה לצו ירושה, לצו קיום צוואה או לצו למינוי מנהל עיזבון שהוגשה לבית משפט או לרשם לענייני ירושה, לפי העניין.

פרק י': שונות

המצאה בדואר

52. כל מסמך ששלח בית משפט, בית דין או רשם לענייני ירושה, בדואר רשום, לפי המען הרשום במרשם האוכלוסין, או לפי המען של צד לבקשה או לתובענה או של בא כוחו, המצוי במסמך שהוגש לבית המשפט, לבית הדין או לרשם לענייני ירושה, לפי העניין, יראו אותו כמסמך שהומצא לידי הנמען כדין ביום העשירי שלאחר משלוחו.

בירור עובדות

53. בבדיקת בקשה לצו ירושה או לצו קיום רשאי בית המשפט, בית הדין הדתי או הרשם לענייני ירושה, לפי העניין, לברר את העובדות המצוינות בתצהירים ורשאי הוא להזמין את המצהירים ולחקרם.

המצאה ליועץ המשפטי לממשלה

54. (א) העתק מכל בקשה או תובענה לצו ירושה, לצו קיום, להוכחת צוואה, להוכחת מותו של אדם וזמן מותו, למינוי מנהל עזבון, למתן הוראות למנהל עיזבון, לקביעת שכר טרחה והוצאות של מנהל עיזבון ואישור על סיום תפקידו, לרבות קביעת שכר ביניים, וכן תיקון או ביטול של צו ירושה או צו קיום המוגשים לבית משפט או לבית דין דתי, יומצא לבא כוחו של היועץ המשפטי לממשלה, במשרד האפוטרופוס הכללי שבאזור פעולתו של הרשם לענייני ירושה המוסמך.

(א1) העתק מבקשה או תובענה כמפורט להלן, המוגשות לרשם לענייני ירושה, יומצא לבא כוחו של היועץ המשפטי לממשלה, במשרד האפוטרופוס הכללי שבאזור פעולתו של הרשם, בכל אחד מאלה:

- (1) בקשה או תובענה לצו קיום צוואה המייעדת את נכסי העיזבון, כולם או חלקם, לקידום עניין ציבורי, או המקימה הקדש ציבורי כמשמעותו בחוק הנאמנות, התשל"ט-1979;
- (2) בקשה או תובענה לצו קיום צוואה בעל פה כמשמעותה בסעיף 23 לחוק;
- (3) בקשה או תובענה לצו קיום צוואה על אף פגם או חסר בצורתה כמשמעותם בסעיף 25 לחוק;
- (4) כל בקשה או תובענה בענייני ירושה, אם –

(א) מי מבין היורשים, הזוכים, או המבקשים להסתלק מחלקם בעיזבון, לפי העניין, הוא קטין, נעדר, מי שמונה לו אפוטרופוס לפי חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות, התשכ"ב-1962, או מי שהוגשה לבית המשפט בקשה למנות לו אפוטרופוס כאמור, וכן מי שייפוי כוח מתמשך שנתן לפי החוק האמור נכנס לתוקף;

(ב) אין בין היורשים או הזוכים על פי הצוואה, לפי העניין, מי שנמנה על ילדי המוריש, צאצאיהם, הורי המוריש וצאצאיהם או בן זוגו של המוריש.

(ב) הודיע היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו בתוך ארבעים וחמישה ימים מיום שהומצא לו העתק הבקשה או התובענה שברצונו להתייצב או לטעון בענין – יקבע בית המשפט או בית הדין מועד לדיון ויזמין את היועץ המשפטי לממשלה או את בא כוחו לדיון.

(ג) ראה היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו כי מפאת צורך בחקירה או בבדיקה נוספת של הבקשה או התובענה תידרש תקופת זמן נוספת לשם קביעת עמדתו, יודיע על כך בכתב לבית המשפט, לבין הדין או לרשם לענייני ירושה, לפי הענין, לפני עבור המועד האמור בתקנת משנה (ב), ובית המשפט, בית הדין או הרשם לענייני ירושה, לפי הענין, רשאי להאריך את המועד הקבוע בתקנת משנה (ב) מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ד) הרשם לענייני ירושה רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להורות על העברת בקשה או תובענה שהובאה לפניו לתגובת בא כוחו של היועץ המשפטי לממשלה אף אם לא התקיימו הוראות תקנת משנה (א), ויחולו הוראות תקנות משנה (ב) ו-(ג).

(ה) הועברה בקשה לתגובת בא כוח היועץ המשפטי לממשלה בהתאם לתקנות משנה (א) או (ד), והורה הרשם לענייני ירושה על העברת הבקשה לבית המשפט לפי סעיף 67 לחוק, יגיש בא כוח היועץ המשפטי לממשלה את תגובתו ישירות לבית המשפט שאליו הועברה הבקשה כאמור.

תרגום

54א. היה מסמך המוגש לרשם לענייני ירושה או לבית המשפט כתוב בשפה זרה, למעט השפה האנגלית, יצורף לו תרגום לעברית או לערבית, מאושר בידי נוטריון, ואולם רשאי הרשם או בית המשפט להורות על צירוף תרגום גם למסמך הכתוב בשפה האנגלית.

חוסר מעש

54ב. נבצר מרשם לענייני ירושה לדון בבקשה שהוגשה לו, מחמת חוסר מעש מצד המבקשים, רשאי הוא ליתן הודעה למבקשים לבוא וליתן טעם מדוע לא תימחק הבקשה; לא ניתן טעם להנחת דעתו של הרשם – תימחק הבקשה.

תחילה

55. תחילתן של תקנות אלה ביום י' באלול התשנ"ח (1 בספטמבר 1998).

הוראות מעבר

56. (א) תובענה בענייני ירושה שהוגשה לבית משפט מחוזי לפני תחילתן של תקנות אלה, תידון בבית המשפט שאליו הוגשה; תובענה נוספת בענייני ירושה, בענין אותו עזבון, תוגש גם לאחר תחילתן של תקנות אלה, לבית המשפט המחוזי שאליו הוגשה התובענה לראשונה; בתקנת משנה זו, "תובענה" – למעט בקשה לצו ירושה או לצו קיום.

(ב) הוגשה תובענה בענין עזבון מסוים לבית משפט מחוזי, והוגשה לאחר מכן, לענין אותו עזבון, תובענה לבית משפט מחוזי אחר, יעביר בית המשפט המחוזי האחר את התיק לבית המשפט שאליו הוגשה הבקשה לראשונה.

(ג) על תובענות לפי תקנה זו יחולו תקנות 15, 16, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 26, 27, 53 ו-54 ופרקים ו' ו-ז'.

(ד) על הדיון בתובענות לפי תקנה זו יחולו תקנות סדר הדין האזרחי אם אין בהן סתירה לתקנה זו.

תוספת ראשונה

טופס 1

(תקנה 14(א))

בקשת צו ירושה

טופס 2

(תקנה 14(א))

בקשת צו קיום צוואה

טופס 3

(תקנה 14(ב)(4)(א))

הודעה ליורש על פי הצוואה

טופס 3א

(תקנה 14(ב)(4)(א))

הודעה ליורש על פי דין

טופס 3ב

(תקנה 14(ב)(4)(ב))

הודעה לבן משפחה בדבר הגשת בקשה למתן צו לקיום הצוואה

טופס 4

(תקנה 24(א))

☐ * בפני הרשם לענייני ירושה ב _____

☐ * בבית המשפט _____ ב _____

☐ * בבית הדין _____ ב _____

(סמן x במשבצת המתאימה)

_____ / _____

בענין עזבון המנוח _____ מס' ת"ז _____

שנפטר ביום _____ ומענו היה _____

אני מצהיר כי :

א. שמות יורשיו על פי דין של המנוח וחלקו היחסי של כל אחד מהם בעזבון הם :

***ט**

ב. _____ מכונית _____ נוסעים _____ מסוג _____ מספר _____

תירשם על שם _____

ג. חלקו של המנוח בדירה הידועה כגוש _____ חלקה _____ תת חלקה _____

והנמצאת ב _____ תירשם על שם _____

צו זה ניתן היום _____

חתימה

* יש לציין לצד שמו של היורש אם הוא קטין, חסוי או נעדר.

טופס 5

(תקנה 24(א))

☐ * בפני הרשם לענייני ירושה ב _____

☐ * בבית המשפט _____ ב _____

☐ * בבית הדין _____ ב _____

*(סמן x במשבצת המתאימה)

_____ / _____

נוואה

של המנוח _____ מס' ת"ז _____

שנפטר ביום _____ ומענו היה ב _____

1. אני מצהיר כי צוואתו של המנוח מיום _____ שהעתיק ממנה מצורף בזה, היא בת תוקף.
2. על פי קביעתו של המנוח בצוואה, מיניתי כמנהל העזבון את _____ שמס' תעודת זהותו _____ ומענו _____
3. אלה הוראות הצוואה האמורה שמצאתי בטלות / שתיקנתי :
(א) לא מיניתי למנהל העזבון את _____ שנקבע בצוואה כמבצעה / כמנהל העזבון מסיבות אלה :
(ב) _____

צו זה ניתן היום _____

חתימה

טופס 6

(תקנה 24(ג))

☐ * בפני הרשם לענייני ירושה ב _____

□ * בבית המשפט _____ ב _____

□ * בבית הדין _____ ב _____

*) (סמן x במשבצת המתאימה)

_____ / _____

וקיום צוואה

1. אני מצהיר כי הצוואה של המנוח _____ שנפטר ביום _____ ומענו היה _____ מספר תעודת זהות _____ והעתק ממנה מצורף בזה, היא בת תוקף, חוץ מן ההוראות המפורטות להלן שמצאתי בטלות/תיקנתי _____.

2. יורשיו על פי דין של המנוח וחלקו היחסי של כל אחד מהם הם כדלקמן:

ש * ומספר תעודת זהותו		

צו זה ניתן היום _____

חתימה

* יש לציין לצד שמו של היורש אם הוא קטין, חסוי או נעדר.

טופס 7

(תקנה 29)

ביעה למזונות:

מן העזבון

וים

_____ שפט

_____ בבית הדין

_____ נגד _____

אל: _____

דע כי התובעת/הגיש/ה נגדך תביעה למזונות או מדור מן העזבון לפי פרק ו' לתקנות הירושה, התשנ"ח-1998, כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה, על נספחיו. אם יש בדעתך להתגונן, הנך מוזמן/ת להגיש כתב הגנה לתובענה לבית משפט / לבית דין זה, בתוך חמישה עשר ימים, מיום שהומצאה לך הזמנה זו, יחד עם דוח על נכסי העזבון והכנסותיו, ערוך בתצהיר בצירוף כל המסמכים התומכים בו. אם לא תעשה כן תהיה לתובעת/ה הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

יום _____

קיד בית המשפט

טופס 8

(תקנה 31(ב))

בקשה למינוי מנהל עזבון

טופס 9

(תקנה 35)

כתב ערובה בדבר הנהלת עזבון

טופס 10

(תקנה)

37(א))

☐ * בפני הרשם לענייני ירושה ב _____

☐ * בבית המשפט _____ ב _____

☐ * בבית הדין _____ ב _____

* (סמן x במשבצת המתאימה)

תיק _____ / _____

מנהל עזבון/מנהל עזבון זמני*

זון המנוח(ה) _____

מס' ת"ז

השם המלא

מ _____ אשר נפטר/ה ביום _____ לאחר עיון בבקשתו של _____ שעניינו במתן הצו _____

ט בזה למנות את: _____

המען

מס' ת"ז

השם המלא

למנהל עזבון/ה של המנוח/למנהל עזבון זמני לעזבונו של המנוח*

תוקפו של המינוי הוא עד יום _____

סמכויותיו ותפקידיו של מנהל העזבון הזמני הם** _____

הוראות מיוחדות למנהל העזבון _____

על מנהל העזבון להמציא לאפוטרופוס הכללי, במועדים הקבועים לכך, פרטה של נכסי העזבון ודוחות על

פי חוק הירושה, התשכ"ה-1965, והתקנות שהותקנו על פיו.

ניתן היום _____

זח

* מחק את המיותר

** למילוי רק במקרה של מינוי מנהל עזבון זמני

טופס 11

(תקנה 38)

עזבון

פרטת

טופס 12

(תקנה 41(א))

דין וחשבון כספי על ניהול עזבון

טופס 13

(תקנה 44)

☐ * בבית המשפט _____ ב _____

☐ * בבית הדין _____ ב _____

(סמן x במשבצת המתאימה)

ות: _____/_____

בענין: עזבון המנוח _____

ובענין: בקשת מנהל העזבון לפסיקת שכרו / לשחרורו מתפקידו*

אפוסטרופוס הכללי

בבקשתו של _____ מיום _____

שם מנהל העזבון

ל _____

מודיע בזה האפוסטרופוס הכללי לבית המשפט / בית הדין*, כי פרטת העזבון והדו"חות הוגשו לו / לא הוגשו לו* בידי המבקש כדין, ונבדקו בידו / לא נבדקו בידו*, בהתאם להוראות תקנות הירושה (בדיקת פרטה ודו"חות כספיים של מנהלי עזבונות), התשמ"ט-1988*.

הערות נוספות: _____

פוסטרופוס הכללי

ריך

* מחק את המיותר

טופס 14

(תקנה 51ב(א))

ל כוונה לגביית חוב מכספי עיזבון לפי סימן ה'1 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965

בענין: עיזבון המנוח (השם המלא) _____ מס' זהות _____ מ _____ אשר נפטר

ביום _____

למנוח חוב לרשות שאינו עולה על הסכום המרבי הקבוע בסעיף 125א לחוק. לאחר שבדקתי כי התמלאו כל שאר התנאים שבסעיף 125ג(א)(1)(א) עד (ו) לחוק, אני מפרסם בזה הודעה על כוונה לגביית חוב מכספי העיזבון של המנוח המנוהלים אצל התאגיד הבנקאי, לפי סימן ה'1 לחוק, כמפורט להלן:

שם הרשות: _____

פרטי יצירת קשר עם הממונה על הגבייה ברשות: _____

טלפון: _____

דואר: _____

דואר אלקטרוני: _____

פקס': _____

שם התאגיד הבנקאי שבו מוחזקים כספי החייב המנוח: _____

יורש או נושה של החייב המנוח רשאי להגיש התנגדות לממונה על הגבייה לפי סעיף 125ה לחוק בתוך 45 ימים מיום פרסום הודעה זו או מיום מסירתה, לפי המאוחר מביניהם.

ממונה על הגבייה ברשות

תוספת שנייה

(תקנה 14(ד))

1. בקשה לצו ירושה שמגישים ילדי המוריש וצאצאיהם או הוריו וצאצאיהם או מי שהיה במות המוריש בן-זוגו ;
2. בקשה לצו קיום.